

**Zasady dot. realizacji przez PCPR w Rykach
programu „Aktywny samorząd”
finansowanego ze środków PFRON w 2026r.**

Jednostką organizacyjną samorządu powiatowego realizującą program „Aktywny Samorząd” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach, zwane dalej Realizatorem.

Program „Aktywny samorząd” realizowany jest na podstawie dokumentów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

- Program „Aktywny samorząd”
- Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów programu „Aktywny samorząd” w 2026 roku.
- Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach modułu I i II programu „Aktywny samorząd”
- Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach modułu III programu „Aktywny samorząd”

Cel główny programu – wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym, w dostępie do edukacji i do mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności.

Warunki wykluczające uczestnictwo w programie:

W modułach I i II - wymagalne zobowiązania wobec PFRON lub wobec Realizatora programu

W module II - przerwa w nauce, w trakcie której osoba niepełnosprawna nie ponosi kosztów nauki, np. urlop dziekański, urlop zdrowotny

Definicje pojęć:

Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach

Aktywność zawodowa – należy przez to rozumieć:

- a) zatrudnienie, lub
- b) rejestrację w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, lub
- c) rejestrację w urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy i nie pozostająca w zatrudnieniu;

okresy aktywności zawodowej w ramach ww. mogą się sumować, jeśli następują po sobie w okresie nie dłuższym niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres aktywności

Dodatek na:

- a) pokrycie kosztów kształcenia (moduł II)** - należy przez to rozumieć nie wymagającą rozliczenia kwotę przeznaczoną na wydatki związane z pobieraniem nauki,
- b) uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego (moduł II)** – kwota przeznaczona na wydatki wnioskodawcy związane z przeprowadzeniem przewodu doktorskiego lub uczestnictwem w seminarium doktoranckim lub uczestnictwem w innej formie uzyskania doktoratu eksternistycznego, z wyłączeniem opłat rekrutacyjnych;
- c) opłaty za energię elektryczną (Obszar E)** - należy przez to rozumieć kwotę przeznaczoną na wydatki wnioskodawcy związane z opłatą energii elektrycznej w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora, przy czym dodatek może zostać przyznany w całości niezależnie od daty nabycia uprawnienia do ubiegania się o dodatek w danym miesiącu; udzielone wsparcie nie wymaga rozliczenia dowodami księgowymi/dokumentami finansowymi;

Dysfunkcja narządu ruchu (w przypadku Obszaru A) - należy przez to rozumieć dysfunkcję stanowiącą podstawę orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (także orzeczenia o niepełnosprawności); w przypadku osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu, która nie jest przyczyną wydania orzeczenia dot. niepełnosprawności, ale jest konsekwencją ujętych w orzeczeniu schorzeń (np. o charakterze neurologicznym - symbol orzeczenia: 10-N lub całościowych zaburzeń rozwojowych - symbol orzeczenia: 12-C), mogą zostać pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym pod warunkiem, że wnioskodawca dołączy do wniosku zaświadczenie lekarza specjalisty potwierdzające, iż następstwem schorzeń, stanowiących podstawę orzeczenia jest dysfunkcja narządu ruchu

Dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się (w przypadku Obszaru C Zadanie 5) – należy przez to rozumieć sytuację, kiedy stan zdrowia osoby z niepełnosprawnością oraz poziom dysfunkcji narządu ruchu wyklucza samodzielne poruszanie się i przemieszczanie się na zewnątrz; brak takiej możliwości powinien wynikać z dysfunkcji charakteryzującej się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie kończyn dolnych; stan ten może wynikać ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. amputacje, porażenia mózgowie, choroby neuromięśniowe) i musi być potwierdzony zaświadczeniem lekarza specjalisty, który oceniając zasadność wyposażenia osoby niepełnosprawnej w przedmiot dofinansowania potwierdzi, iż:

- a) osoba z niepełnosprawnością nie ma możliwości samodzielnego poruszania się i przemieszczania się,
- b) zakres i rodzaj ograniczeń ruchowych osoby ubiegającej się o pomoc, stanowią poważne utrudnienia w samodzielnym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością,
- c) korzystanie z przedmiotu dofinansowania jest wskazane z punktu widzenia procesu rehabilitacji (nie spowoduje wstrzymania lub pogorszenia tego procesu),

- d) korzystanie z przedmiotu dofinansowania nie wpłynie niekorzystnie na sprawność kończyn,
- e) nie ma przeciwwskazań medycznych do korzystania z przedmiotu dofinansowania;

Dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 1) – należy przez to rozumieć sytuację, kiedy

stan zdrowia osoby z niepełnosprawnością oraz poziom dysfunkcji narządu ruchu wyklucza samodzielne poruszanie się i przemieszczanie przy pomocy ręcznego wózka inwalidzkiego; brak takiej możliwości powinien wynikać z dysfunkcji charakteryzującej się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie co najmniej jednej kończyny dolnej i górnej; stan ten może wynikać ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. amputacje, porażenia mózgowie, choroby neuromięśniowe) i musi być potwierdzony zaświadczeniem lekarskim; oceniając zasadność zakupu wózka o napędzie elektrycznym należy brać pod uwagę, czy:

- a) korzystanie z wózka o napędzie elektrycznym jest wskazane z punktu widzenia procesu rehabilitacji (czy nie spowoduje wstrzymania lub pogorszenia tego procesu)
- b) korzystanie z wózka o napędzie elektrycznym wpłynie niekorzystnie na sprawność kończyn
- c) istnieją przeciwwskazania do korzystania z wózka o napędzie elektrycznym (np. utraty przytomności, epilepsja),
- d) zakres i rodzaj ograniczeń stanowi poważne utrudnienie w samodzielnym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością

Dysfunkcja narządu słuchu (w przypadku Obszaru A Zadanie 4 oraz Obszaru B Zadanie 4) – należy przez to rozumieć dysfunkcję narządu słuchu stanowiącą powód wydania orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku, gdy orzeczenie jest wydane z innego powodu lub wniosek w Obszarze B Zadanie 4 dotyczy osoby niepełnosprawnej w wieku do lat 16 – ubytek słuchu powyżej 70 decybeli (db) w uchu lepszym, stan ten musi być potwierdzony w odpowiednim dokumencie lub zaświadczeniu wydanym przez lekarza specjalistę.

Dysfunkcja narządu słuchu w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego (w przypadku Obszaru A Zadanie 3) – należy przez to rozumieć dysfunkcję narządu słuchu stanowiącą powód wydania orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w efekcie której osoba niepełnosprawna komunikuje się z otoczeniem metodami wspomagającymi/alternatywnymi, a dla prawidłowej komunikacji w trakcie kursu i egzaminu na prawo jazdy, zgodnie z oświadczeniem/ zapotrzebowaniem wnioskodawcy, niezbędne jest wsparcie w formie usługi tłumacza migowego.

Dysfunkcja narządu wzroku (w przypadku Obszaru B Zadanie 1) - należy przez to rozumieć dysfunkcję wzroku stanowiącą powód wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także w przypadku:

- a) gdy dysfunkcja narządu wzroku nie jest przyczyną wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, ale wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek, ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,05 lub ma zwężenie pola widzenia do 20 stopni;
- b) osób z niepełnosprawnością w wieku do 16 roku życia - gdy wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba niepełnosprawna, której dotyczy wniosek, ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,3 lub ma zwężenie pola widzenia do 30 stopni;
z uwzględnieniem zapisów pojęcia „osoba niewidoma”

Osoba niewidoma – należy przez to rozumieć osobę z niepełnosprawnością wzroku, o której mowa wyżej z tym, że w przypadku:

- a) osoby posiadającej znaczny stopień niepełnosprawności, ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym jest równa lub niższa niż 0,05 lub pole widzenia jest zwężone do 20 stopni,
  - b) osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia, ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym jest równa lub niższa niż 0,1 lub pole widzenia jest zwężone do 30 stopni,
- co musi wynikać z zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza okulistę.

Dysfunkcja narządu wzroku (w przypadku Obszaru B Zadanie 3) – należy przez to rozumieć dysfunkcję wzroku stanowiącą powód wydania orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku, gdy orzeczenie jest wydane z innego powodu – także dysfunkcję powodującą obniżenie ostrości wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,1 lub zwężenie pola widzenia do 30 stopni, potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza okulistę;

Dysfunkcja obu kończyn górnych (w przypadku Obszaru B zadanie 1) – należy przez to rozumieć stan potwierdzony zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza specjalistę: wrodzony brak lub amputację obu kończyn górnych – co najmniej w obrębie przedramienia, a także dysfunkcję charakteryzującą się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie obu kończyn górnych w stopniu znacznie utrudniającym korzystanie ze standardowego sprzętu elektronicznego, wynikająca ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. porażenia mózgowie, choroby neuromięśniowe);

Ekspert PFRON (w przypadku Obszaru C Zadanie nr 3 i nr 4) – należy przez to rozumieć konsultanta wojewódzkiego z dziedziny rehabilitacji medycznej lub ortopedii i traumatologii albo innego specjalistę w tych dziedzinach, wskazanego przez jednego z wymienionych konsultantów wojewódzkich, który prowadzi na terenie danego województwa długotrwałą opiekę protetyczną nad osobami po amputacjach kończyn; ekspertem nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem protezowni (zakładu ortopedycznego); ekspertom PFRON przysługuje wynagrodzenie za wydanie opinii do wniosku zakwalifikowanego do dofinansowania, w zakresie:

- a) stabilności procesu chorobowego wnioskodawcy,
- b) rokowań co do zdolności wnioskodawcy do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie,

oraz o ile dotyczy:

- c) celowości zwiększenia jakości protezy do poziomu IV (dla zdolności do pracy wnioskodawcy) i zwiększenia kwoty dofinansowania.

Ekspert PFRON (w przypadku Obszaru C Zadanie 1) – należy przez to rozumieć (na potrzeby programu) lekarza specjalistę z dziedziny rehabilitacji medycznej lub ortopedii i traumatologii narządu ruchu albo innego lekarza specjalistę w dziedzinie związanej z przedmiotem dofinansowania, lub wskazanego przez dyrektora Oddziału PFRON, posiadającego odpowiednie kwalifikacje pracownika PFRON zatrudnionego na stanowisku ds. CIDON; ekspertem nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm(y), oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku ani nie jest i nie był w żaden inny sposób powiązany z zarządem tych firm poprzez np.: związki gospodarcze, rodzinne, osobowe itp.; **zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym (specjalny) potwierdzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia jest traktowane przez realizatora jak pozytywna opinia eksperta PFRON w zakresie rokowania uzyskania przez potencjalnego beneficjenta zdolności do pracy albo do podjęcia nauki w wyniku wsparcia udzielonego w programie**; w razie wątpliwości co do tych rokowań, realizator programu może skierować potencjalnego beneficjenta na dodatkowe badanie przez eksperta PFRON, będącego lekarzem specjalistą; ekspert PFRON będący pracownikiem

PFRON rekomenduje kwotę dofinansowania, jeśli przekracza ona kwotę wskazaną w ustępie 9 punkt 3 litera a) dokumentu „Kierunki działań (...)”

ePUAP – należy przez to rozumieć Elektroniczną Platformę Usług Administracji Publicznej

Gospodarstwo domowe wnioskodawcy – należy przez to rozumieć, w zależności od stanu faktycznego:

wspólne gospodarstwo – gdy wnioskodawca ma wspólny budżet domowy z innymi osobami, wchodzącymi w skład jego rodziny,

lub

samodzielne gospodarstwo – gdy wnioskodawca mieszka i utrzymuje się samodzielnie i może udokumentować, że z własnych dochodów lub przy wsparciu właściwych instytucji ponosi wszelkie opłaty z tego tytułu;

przy czym wnioskodawcę, który ukończył 25 rok życia i nie osiąga własnych dochodów ani nie korzysta ze wsparcia właściwych instytucji, zalicza się do wspólnego gospodarstwa domowego rodziców/opiekunów

Informacja o zaliczeniu przez wnioskodawcę semestru/ półrocza objętego dofinansowaniem – należy przez to rozumieć każdą udokumentowaną informację potwierdzającą, że student pobierał naukę w semestrze objętym dofinansowaniem (np. wpis na kolejny semestr, w tym warunkowy, informacja o dopuszczeniu do sesji egzaminacyjnej, potwierdzenie zdania egzaminu w trakcie sesji egzaminacyjnej, np. w formie oceny itp.); źródłem informacji może być np. indeks, wydruk z USOS potwierdzony przez uczelnię/szkołę, zaświadczenie uczelni/szkoły, itp.);

Karta Dużej Rodziny – należy przez to rozumieć dokument identyfikujący członka rodziny wielodzietnej, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny lub inny dokument, na podstawie którego wnioskodawca objęty jest działaniami/ ulgami adresowanymi do rodzin wielodzietnych, ujętymi w ramy programów, które pod różnymi nazwami funkcjonują w Polsce bądź wprowadzonymi jako samodzielny instrument nieobudowany programem,

Kolegium – należy przez to rozumieć kolegium utworzone zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe;

Koszty kursu i egzaminów (w przypadku Obszaru A Zadanie 2 i Zadanie 3) – należy przez to rozumieć koszty związane z uczestnictwem osoby z niepełnosprawnością w kursie i przeprowadzeniem egzaminu, w tym także wszelkie opłaty z nimi związane oraz jazdy doszkalające

Koszty utrzymania sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego (Obszar B Zadanie 5) – należy przez to rozumieć koszty związane z utrzymaniem sprawności technicznej sprzętu elektronicznego, w tym koszt zakupu dodatkowych elementów, służących rozbudowie posiadanego sprzętu lub dodatkowego wyposażenia lub oprogramowania (w celu osiągnięcia optymalnych wymogów technicznych lub dokonania koniecznych aktualizacji, niezbędnych do zachowania funkcjonalności sprzętu lub oprogramowania), a także koszt niezbędnych napraw, przeglądów czy konserwacji; mogą to być również nowsze od posiadanych przez wnioskodawcę modele: urządzeń (np. smartfon, tablet, skaner, drukarka, router itp.) lub wersje oprogramowania (opłata subskrypcyjna, aktualizacja do nowszej wersji) itp.,

Koszty utrzymania sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Obszar C Zadanie 2) – należy przez to rozumieć koszt zakupu akumulatora lub akumulatorów do pojazdu, a także inne koszty: niezbędnych napraw, przeglądów czy konserwacji, koszt zakupu dodatkowych elementów lub dodatkowego wyposażenia w celu osiągnięcia

optymalnych wymogów technicznych lub poprawy stanu technicznego pojazdu lub niezbędnych dla zachowania albo poprawy funkcjonalności pojazdu, sprawności i bezpieczeństwa poruszania się przy pomocy wózka/skutera, jak też dodatkowego oprzyrządowania lub niezbędnych dodatkowych elementów wyposażenia w związku ze zmianami w stanie fizycznym użytkownika lub pogłębiającymi się przy pomocy posiadanego pojazdu;

Koszty zapewnienia opieki dla osoby zależnej (Obszar D) – należy przez to rozumieć koszty związane z pobytem dziecka w żłobku, przedszkolu, klubie dziecięcym, punkcie przedszkolnym, zespole wychowania przedszkolnego, oddziale przedszkolnym w szkole (opłaty potwierdzone dokumentem finansowym wystawionym przez daną placówkę, np. opłata stała za pobyt lub wyżywienie, na Radę Rodziców), a także koszty sprawowania opieki przez dziennego opiekuna lub nianię.

Podstawą sprawowania opieki przez dziennego opiekuna lub nianię jest ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Miejsce zamieszkania – należy przez to rozumieć, zgodnie z normą kodeksu cywilnego (art. 25 KC) miejscowość, w której wnioskodawca przebywa z zamiarem stałego pobytu, będąca ośrodkiem życia codziennego wnioskodawcy, w którym skoncentrowane są jego plany życiowe (cechy ośrodka osobistych i majątkowych interesów); o miejscu zamieszkania nie decyduje jedynie fakt przebywania w określonym mieście, ale również zamiar stałego pobytu i chęć skoncentrowania swoich interesów życiowych w danym miejscu; można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania; miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej;

Nauka (w przypadku Obszaru C Zadanie 1) – należy przez to rozumieć naukę w ramach każdej z form edukacji przewidzianych w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe, a także w szkole wyższej lub w ramach przewodu doktorskiego otwartego poza studiami doktoranckimi.

Nauce w szkole wyższej – należy przez to rozumieć naukę w następujących formach edukacji na poziomie wyższym: studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie (trzeciego stopnia) prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym (dziennym) lub niestacjonarnym (wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu) lub szkoły doktorskie;

Opłata za naukę (czesne) – należy przez to rozumieć opłatę pobieraną za naukę w szkole policealnej lub wyższej w okresie objętym umową dofinansowania; opłata za naukę (czesne) nie obejmuje innych opłat z tytułu usług edukacyjnych (przykładowo: opłaty wpisowej, opłat związanych z kosztami wynikającymi z wyrównywaniem różnic programowych, opłaty związanej z powtarzaniem określonych zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce, zajęcia nieobjęte planem studiów, za inne niż filologia studia realizowane w języku obcym) ani innych opłat przewidzianych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (przykładowo za wydanie: legitymacji studenckiej i jej duplikatu, dyplomu ukończenia studiów, jego duplikatu oraz dodatkowego odpisu dyplomu w tłumaczeniu na język obcy, itp.), które to koszty mogą być pokrywane przez beneficjenta pomocy ze środków dofinansowania przyznanego w formie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia.

Oprzyrządowanie elektryczne do wózka ręcznego (w przypadku Obszaru C Zadanie 5) – należy przez to rozumieć przystawne elementy/osprzęt (napęd elektryczny wraz z wyposażeniem, także dodatkowym) możliwe do zamontowania w standardowym wózku inwalidzkim (ręcznym), gwarantujące maksymalne odciążenie przy jeździe, pchaniu lub hamowaniu wózka, także na nierównych nawierzchniach, zwiększające mobilność osoby niepełnosprawnej i umożliwiające samodzielne przemieszczanie się.

Oprzeżdowanie samochodu (w przypadku Obszary A Zadanie 1) – należy przez to rozumieć dostosowane do indywidualnych potrzeb związanych z rodzajem niepełnosprawności adresata programu urzędzenia (montowane fabrycznie lub dodatkowo) lub również wyposażenie samochodu, które umożliwia użytkowanie samochodu przez osobę z niepełnosprawnością z dysfunkcją ruchu lub przewożenie samochodem osoby z niepełnosprawnością oraz niezbędnego sprzętu rehabilitacyjnego; do mobilnych przedmiotów można zaliczyć przykładowo: specjalny fotel pasażera, w tym fotelik dziecięcy, podnośnik lub najazd/podjazd/rampę podjazdową do wózka inwalidzkiego, dodatkowe pasy do mocowania wózka inwalidzkiego itp.

Oprzeżdowanie samochodu (w przypadku Obszaru A Zadanie 4) – należy przez to rozumieć dostosowane do indywidualnych potrzeb związanych z rodzajem niepełnosprawności wnioskodawcy wyposażenie/technologie, sprzęty i urzędzenia, montowane w samochodzie, a także inne np. mobilne sprzęty i urzędzenia (a także technologie i oprogramowanie), które umożliwiają użytkowanie samochodu przez osobę z niepełnosprawnością słuchu, w tym wspomagające poprawną komunikację z osobą niesłyszącą (komunikator, tablet ze specjalnym oprogramowaniem), sygnalizatory i aplikacje, z wyłączeniem aparatów słuchowych.

Osoba głuchoniewidoma – należy przez to rozumieć osobę z niepełnosprawnością, która na skutek równoczesnego uszkodzenia słuchu i wzroku napotyka bardzo duże trudności w wymianie informacji oraz w komunikowaniu się, stan ten musi być potwierdzony w odpowiednim dokumencie lub zaświadczeniu lekarskim

Osoba poszkodowana w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych – należy przez to rozumieć:

- a) osobę zamieszkującą na terenie gminy umieszczonej w wykazie określonym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów, wydanym na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, wobec której (lub wobec członka jej gospodarstwa domowego) podjęta została decyzja o przyznaniu zasiłku celowego w związku z wystąpieniem zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej dla osób lub rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych) na podstawie art. 40 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, a także,
- b) osobę, którą dotknęło inne zdarzenie losowe, skutkujące stratami materialnymi w gospodarstwie domowym (np. pożar, kradzież, zalanie), udokumentowane/ potwierdzone przez właściwą jednostkę (np. jednostkę pomocy społecznej, straż pożarną, Policję)

Osoba zależna (w przypadku Obszaru D) – należy przez to rozumieć dziecko będące pod opieką wnioskodawcy i przebywające w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką w ramach: klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole, a także pod opieką dziennego opiekuna lub niani (w przypadku dzieci w wieku pozwalającym na przyjęcie do żłobka lub przedszkola lub klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole);

Pomocy w zakupie i montażu oprzeżdowania do samochodu – należy przez to rozumieć taką sytuację, gdy wnioskodawca, będąc posiadaczem samochodu otrzymuje dofinansowanie na jego oprzeżdowanie; w przypadku, gdy wnioskodawca na dzień złożenia wniosku nie jest posiadaczem samochodu (dopiero zamierza zakupić samochód), pomoc może zostać przekazana, gdy stanie się jego posiadaczem (właścicielem lub współwłaścicielem); w przypadku osób niepełnoletnich i pozbawionych zdolności do czynności prawnych, posiadaczem samochodu jest wnioskodawca (opiekun prawny lub przedstawiciel ustawowy); w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie wyłącznie sprzętu/urzędzeń mobilnych (niemontowanych w samochodzie na stałe), posiadanie samochodu może być udokumentowane aktualną umową (np. umowa użytkowania,

najmu, użyczenia, dzierżawy itd.); pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania **nie dotyczy zakupu samochodu**, przedmiot pomocy jest wskazany wyżej; do rozliczenia udzielonego dofinansowania niezbędny jest dokument wskazujący wysokość kosztu zakupu lub montażu oprzyrządowania do samochodu (np. wyodrębniona pozycja objęta dofinansowaniem lub odpowiednia adnotacja/uwaga na fakturze VAT, opinia rzeczoznawcy);

Proteza kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (Obszar C Zadanie nr 3 i nr 4) – należy przez to rozumieć protezę/protezy kończyny górnej i/lub dolnej na III lub IV poziomie jakości protez, **których dofinansowanie w ramach limitu NFZ nie jest dla użytkowników wystarczające, by zakupić protezę zapewniającą podjęcie lub kontynuowanie aktywności zawodowej na potrzebnym poziomie**. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, protezy dofinansowane w NFZ mają spełniać najwyższe wymagania lokomocyjne opisane w tym rozporządzeniu. Pacjenci w ramach ubezpieczenia zdrowotnego otrzymują w NFZ protezy na najwyższym opisanym poziomie mobilności (sklasyfikowane na 3 - 4 poziomie), cytat: "Użytkownik protezy porusza się bez ograniczeń w pomieszczeniach i w terenie. Ma on dodatkowe wymagania co do aktywności i dynamiki protezy ze względu na dużą aktywność ruchową i występujące przeciążenia."; **dlatego też program koncentruje się na dodatkowych potrzebach protetycznych, związanych z aktywnością zawodową wnioskodawcy**;

Poziom jakości protez kończyny górnej – należy przez to rozumieć:

***poziom I** - proteza, najczęściej tymczasowa, o funkcji głównie kosmetycznej, ewentualnie z prostymi elementami mechanicznego ustawiania pozycji łokcia i nadgarstka; do wykonania w ramach limitu NFZ; nie przywraca wszystkich podstawowych funkcji utraconej ręki i nie uniezależnia pacjenta od otoczenia w stopniu wystarczającym dla podjęcia aktywności zawodowej,*

***poziom II** - proteza z elementami mechanicznymi oraz standardowym lub nowoczesnym zawieszeniem na kikucie (także z wykorzystaniem technologii silikonowej) możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ z dopłatą; nie zawsze uniezależnia pacjenta od otoczenia w stopniu wystarczającym dla podjęcia aktywności zawodowej,*

poziom III – rozszerzony w stosunku do poziomów I i II, dostosowany do aktywności użytkownika-proteza z precyzyjnymi elementami mechanicznymi oraz nowoczesnym zawieszeniem kikuta (także z wykorzystaniem technologii silikonowej) oraz bardzo dobrym wykończeniem kosmetycznym; uniezależnia pacjenta od otoczenia w stopniu umożliwiającym podjęcie aktywności zawodowej,

poziom IV – rozszerzony w stosunku do poziomu III - proteza z elementami bioelektrycznymi (lub elementy kombinowane bioelektryczne i mechaniczne - tzw. hybrydowa); proteza w części bioelektrycznej sterowana impulsami z zachowanych grup mięśniowych; w znacznym stopniu pozwala na uniezależnienie się od otoczenia podjęcie lub kontynuowanie aktywności zawodowej;

Poziom jakości protez kończyny dolnej – należy przez to rozumieć:

***poziom I** - proteza możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ; najczęściej tymczasowa, posiada proste elementy mechaniczne; daje ograniczone możliwości lokomocyjne dla codziennego funkcjonowania pacjenta,*

***poziom II** - proteza możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ z dopłatą, najczęściej ostateczna, dostosowana do poziomu mobilności pacjenta; poziom umożliwiający sprawne poruszanie się pacjenta; proteza nie zawsze daje rzeczywistych możliwości intensywnego jej użytkowania potrzebnego do codziennej aktywności zawodowej pacjenta,*

poziom III – rozszerzony w stosunku do poziomu I i II- poziom bardzo dobry; proteza taka wykonana na nowoczesnych elementach (stopa, staw kolanowy) oraz posiadająca bardzo dobre zawieszenie w leju, także na elementach silikonowych; w tej grupie protez pacjent może otrzymać zaopatrzenie zapewniające takie możliwości lokomocyjne, aby mógł podjąć lub kontynuować aktywność zawodową;

poziom IV – rozszerzony w stosunku do poziomu III - grupa najnowocześniejszych w świecie protez, także z elementami sterowanymi cyfrowo, z wielowarstwowymi lejami oraz najlżejszymi elementami nośnymi; umożliwiają w niektórych przypadkach także aktywność sportową i rekreacyjną pacjentów

Półrocze/ semestr – należy przez to rozumieć okres, na który może zostać przyznana pomoc finansowa na pokrycie kosztów nauki w szkole, obejmujący zajęcia dydaktyczne, sesję egzaminacyjną

Prawo jazdy – należy przez to rozumieć dokument wydany przez odpowiednie organy państwowe, potwierdzający uprawnienia jego posiadacza do prowadzenia pojazdów mechanicznych, z wyłączeniem kategorii: A, A1, A2 i AM;

Profil zaufany – należy przez to rozumieć sposób uwierzytelniania wnioskodawcy/ użytkownika dostępny na ePUAP;

Przeciętny miesięczny dochód wnioskodawcy – należy przez to rozumieć dochód w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym wnioskodawcy, o jakim mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, obliczony za kwartał poprzedzający kwartał, w którym złożono wniosek; dochody z różnych źródeł sumują się; w przypadku działalności rolniczej – dochód ten oblicza się na podstawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2024 roku (Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 września 2025 r.), według wzoru: $[(5.429 \text{ zł} \times \text{liczba hektarów})/12]/$ liczba osób w gospodarstwie domowym wnioskodawcy;

Przerwa w nauce (w przypadku modułu II) – należy przez to rozumieć przerwę w kontynuowaniu nauki, w trakcie której osoba niepełnosprawna nie ponosi kosztów nauki, np. urlop dzieckański, urlop zdrowotny.

Skuter o napędzie elektrycznym – należy przez to rozumieć czterokołowy lub trzykołowy skuter/pojazd o napędzie elektrycznym, także składany/kompaktowy, pełniący funkcję wózka inwalidzkiego przeznaczonego dla osoby z niepełnosprawnością ruchową do poruszania się, także z pomocą opiekuna; skuter wyposażony jest m.in. w oddzielną, nastawną kolumnę kierownicy

Spowolnienie toku studiów/nauki - należy przez to rozumieć indywidualną organizację studiów/nauki lub indywidualny tok studiów/nauki, przyjęty na podstawie decyzji uczelni/szkoły, umożliwiający wydłużenie okresu trwania studiów/nauki (np. jeden semestr w ciągu roku akademickiego/szkolnego). O ile decyzja o spowolnieniu toku studiów/nauki nie jest decyzją o powtarzaniu roku, wnioskodawca może korzystać z pomocy w module II na zasadach ogólnych.

Refundacja kosztów - może dotyczyć kosztów:

- 1) w przypadku **Modułu I**
Obszar A: Zadanie 1 i 4, Obszar B: Zadanie 1,3,4 Obszar C: Zadanie 1,3,5 i 6 – wyłącznie kosztów poniesionych po zawarciu umowy dofinansowania
W pozostałych przypadkach – także kosztów poniesionych do 180 dni przed dniem złożenia wniosku,
- 2) w przypadku **Modułu II** – kosztów opłaty za naukę (czesnego) dotyczących bieżącego roku szkolnego lub akademickiego, niezależnie od daty ich poniesienia. Umowa dot. refundacji może być zawarta także po zakończeniu roku szkolnego lub roku akademickiego, którego dotyczy wniosek.
- 3) W przypadku **Modułu III**:
  - a. Zadanie 1 – zakupu mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, poniesionych do 90 dni przed dniem złożenia wniosku
  - b. Zadanie 2 – wynajęcia mieszkania poniesionych do 90 dni przed dniem złożenia wniosku.

Wnioskodawca ubiegający się o refundację kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy dofinansowania, ale w okresie wskazanym w pkt 1,2 i 3 warunki uczestnictwa w programie musi spełniać także w przypadku:

- a) moduł I Obszar A-C (w zadaniach, które przewidują możliwość refundacji) – w terminie poniesienia kosztu objętego refundacją
- b) Obszar D, moduł II, moduł III - w okresie objętym refundacją kosztów

Sprzęt elektroniczny lub jego element lub oprogramowanie (w przypadku Obszaru B Zadanie 1 i 3)

– należy przez to rozumieć komputer (stacjonarny lub mobilny) lub współpracujące z nim urządzenia i dedykowane oprogramowanie, umożliwiające ograniczenie skutków rodzaju i stopnia niepełnosprawności (z uwzględnieniem definicji urządzeń brajlowskich); głównym kryterium uznania kwalifikowalności danego kosztu są indywidualne i specyficzne dla danego rodzaju dysfunkcji – potrzeby związane z rehabilitacją zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta

Sprzęt elektronicznym lub jego elemencie lub oprogramowaniu (w przypadku Obszaru B Zadanie 4)

– należy przez to rozumieć elektroniczne sprzęty i urządzenia lub ich elementy, a także dedykowane oprogramowanie, umożliwiające ograniczanie skutków dysfunkcji narządu słuchu, w tym przede wszystkim sprzęty i urządzenia mobilne (np. laptop, tablet, smartfon); głównym kryterium uznania kwalifikowalności danego kosztu są indywidualne i specyficzne potrzeby związane z rehabilitacją zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta, w tym potrzeba komunikowania się.

Studia w przyspieszonym trybie – należy przez to rozumieć indywidualną organizację studiów lub indywidualny tok studiów, przyjęty na podstawie decyzji uczelni, umożliwiający skrócenie okresu trwania studiów, przy czym program studiów w przyspieszonym trybie (np. trzy semestry w ciągu roku akademickiego) musi być zgodny z obowiązującymi standardami kształcenia dla danego kierunku studiów i zgodny z obowiązującym planem ogólnym studiów.

Szkole policealne – należy przez to rozumieć publiczną lub niepubliczną szkołę policealną działającą zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;

Szkole wyższej – należy przez to rozumieć publiczną lub niepubliczną uczelnię, w tym szkołę doktorską, działającą zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce lub uczelnię zagraniczną, a także szkołę wyższą i wyższe seminarium duchowne prowadzone przez Kościół Katolicki lub inne kościoły i związki wyznaniowe.

Test TCT (w przypadku Obszaru C Zadanie 6) – test dotyczący stopnia kontroli tułowia osoby z niepełnosprawnością; test wykonywany jest na łóżku i jest podzielony na 4 zadania: przetaczanie się na słabą stronę (1), przetaczanie się na silną stronę (2), balansowanie w pozycji siedzącej na krawędzi łóżka ze stopami oddalonymi od ziemi przez co najmniej 30 sekund (3) i wstawanie z pozycji leżącej (4); każde zadanie jest oceniane na: 0 (niezdolny do wykonania zadania bez pomocy), 12 (zdolny do wykonania zadania z pomocą) i 25 (zdolny do wykonania zadania); w teście można uzyskać poniższą punktację, która oznacza: a) 0–25 punktów - bardzo słabą kontrolę tułowia, b) 26–50 punktów – umiarkowaną kontrolę tułowia, c) 51–75 punktów- dobrą kontrolę tułowia z pewnymi ograniczeniami, d) 76–100 punktów - dobrą kontrolę tułowia;

Urządzenia brajlowskie – należy przez to rozumieć elektroniczne urządzenia, zdolne tworzyć wypukłą formę informacji wyjściowej, możliwą do odczytania przy pomocy zmysłu dotyku, z wyłączeniem drukarki 3D - z powodu aktualnego braku dostępności technologii wspomagających osobę niewidomą w samodzielnym użytkowaniu urządzenia;

Wózek inwalidzki:

- **ręczny z oprzyrządowaniem elektrycznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 5)** – należy przez to rozumieć wózek inwalidzki, w tym aktywny, wyposażony w przystawne elementy/osprzęt (napęd elektryczny wraz z wyposażeniem), zwiększające mobilność osoby z niepełnosprawnością i umożliwiające samodzielne lub przy pomocy opiekuna przemieszczanie się.

- **manualny multipozycyjny (w przypadku Obszaru C Zadanie 6)** – należy przez to rozumieć wózek inwalidzki, w tym z funkcją pielęgnacyjną, zapewniający zmianę pozycji ciała osoby, która spędza w nim wiele godzin (12-16h/dziennie) i nie może samodzielnie przenieść/przesunąć/odciążyć masy ciała; pojazd ten zapewnia możliwość zmiany pozycji ciała bez wysiłku/udziału użytkownika, odchylenia oparcia, odchylenia kąta podnóżków itp. Wózek może być wyposażony w napęd elektryczny dla opiekuna lub inne elementy zasilane elektrycznie, przykładowo: 33 elektryczne systemy podnoszenia siedziska, elektryczne funkcje pochylania oparcia /siedziska, elektryczne podnóżki itp.,

- **o napędzie elektrycznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 1)** – należy przez to rozumieć wózek inwalidzki wyposażony w napęd i akumulatory, przeznaczony do przemieszczania się głównie wewnątrz, ale także na zewnątrz pomieszczeń, wraz z wyposażeniem, także dodatkowym, również z pomocą opiekuna; wózek poprawia lub utrzymuje wydolność osoby z niepełnosprawnością ruchową w zakresie mobilności użytecznej w czynnościach codziennych i samoobsłudze, a także uczestniczenia społecznego (w szczególności uczestniczenia w edukacji, wykonywania pracy zarobkowej);

Wyposażenie manualnego wózka multipozycyjnego – wszelkie dodatkowe i indywidualizowane wyposażenie wózka, przykładowo: specjalistyczne oparcia i podłokietniki lub poduszki, w tym przeciwoślizgowe; elementy stabilizujące tułowie i biodra, w tym pasy, uprząże, kamizelki piersiowe stabilizujące pozycję; peloty boczne; zagłówek oraz elementy zapewniające możliwość zmiany pozycji: wózka i siedziska lub podnóżka; z funkcją pionizacji, stabilizacji dystalnej kończyn dolnych; jak też inne elementy przykładowo: kliny, torba na respirator, uchwyty, stolik terapeutyczny, koła na różną nawierzchnię, dodatkowe hamulce, peleryna przeciwdeszczowa, plecak. Wózek może być także wyposażony w napędy elektryczne do poszczególnych elementów wózka, przykładowo: oparcia/siedziska, podnóżka;

Wymagalne zobowiązania – należy przez to rozumieć:

- a) w odniesieniu do zobowiązań o charakterze cywilnoprawnym – wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione ani umorzone,
- b) w odniesieniu do zobowiązań publicznoprawnych, wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych na podstawie przepisów k.p.a. – zobowiązania:
  - wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem dnia, w którym decyzja stała się ostateczna – w przypadku decyzji, w których nie wskazano terminu płatności,
  - wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem terminu płatności oznaczonego w decyzji – w przypadku decyzji z oznaczonym terminem płatności,
  - wynikające z decyzji nieostatecznych, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności,

Zatrudnienie – należy przez to rozumieć (na potrzeby programu)

- a) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony lub określony, jednakże nie krótszy niż 3 miesiące,
- b) stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę, jeżeli na podstawie przepisów szczególnych pracownik został powołany na czas określony; okres ten nie może być krótszy niż 3 miesiące,

- c) działalność rolniczą w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- d) działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców
- e) zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej na okres nie krótszy niż 6 miesięcy (okresy obowiązywania umów następujących po sobie, sumują się)
- f) w przypadku modułu I
  - staż zawodowy w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ;
  - wolontariat w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jeśli porozumienie z korzystającym obejmuje co najmniej 6 miesięcy i trwa na dzień złożenia wniosku oraz zawarcia umowy dofinansowania

okresu zatrudnienia wnioskodawcy w ramach ww. mogą się sumować, jeśli następują po sobie w okresie nie dłuższym niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres zatrudnienia

Zdarzenia losowe: potwierdzone przez właściwe jednostki zdarzenia, nieprzewidziane i niezawinione przez wnioskodawcę/ podopiecznego wnioskodawcy, które były nie do uniknięcia nawet przy zachowaniu należytej staranności, skutkujące utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem przedmiotu dofinansowania w stopniu uniemożliwiającym użytkowanie i naprawę.

Zgoda lekarza specjalisty na użytkowanie skutera o napędzie elektrycznym lub wózka ręcznego z oprzyrządowaniem elektrycznym (w przypadku Obszaru C zadanie 5) – należy przez to rozumieć pozytywną opinię lekarza w zakresie wskazanym w lit. b-e przy definicji pojęcia: „Dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się (w przypadku Obszaru C Zadanie 5)”

MODUŁ I Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

Częstotliwość udzielania pomocy:

Obszar A i Obszar C – Zadania 1 i 3 oraz 5 i 6 ponowna pomoc może być udzielona po upływie 3 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy.

Obszar B, z wyłączeniem Zadania 5 – ponowna pomoc może być udzielona po upływie 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy.

Warunek dotyczy:

- pomocy udzielanej w ramach wskazanych zadań,
- osoby niepełnosprawnej, będącej beneficjentem pomocy,
- tego samego celu pomocy, przez który należy rozumieć przedmiot dofinansowania określony ogólnie w danym zadaniu

Obszar C – Zadania 2 i 4 oraz Obszar B Zadanie 5 ponowna pomoc może być udzielana po zakończeniu okresu gwarancji na przedmiot/ usługę wcześniej dofinansowaną.

Warunek dotyczy:

- pomocy udzielanej w ramach wskazanych zadań,
- osoby niepełnosprawnej, będącej beneficjentem pomocy,
- gwarancji, dotyczącej przedmiotu dofinansowanego uprzednio ze środków PFRON w ramach tego samego zadania

przy czym o pomoc można ubiegać się nie częściej niż jeden raz w roku kalendarzowym.

Decyzję o przyznaniu dofinansowania z pominięciem ww. okresów można podjąć wobec wnioskodawców, którzy wskutek:

- pogorszenia stanu zdrowia lub zmian w stanie fizycznym nie mogą korzystać z posiadanego, uprzednio dofinansowanego ze środków PFRON przedmiotu dofinansowania
- zdarzeń losowych utracili przedmiot dofinansowania ze środków PFRON albo uległ on zniszczeniu w stopniu uniemożliwiającym użytkowanie i naprawę.

Decyzja o przyznaniu dofinansowania z pominięciem ww. okresów dotyczyć może także:

- okresów obowiązujących w ramach innych zadań finansowanych ze środków PFRON,
- osób uczących się (nie wcześniej niż po uzyskaniu promocji do klasy 6 szkoły podstawowej), które w uzasadnieniu wniosku lub w dodatkowym wystąpieniu wykażą, że posiadany sprzęt lub oprogramowanie nie spełnia potrzeb wynikających z aktualnie realizowanego etapu edukacji – szczególnie w sytuacji zmiany formy kształcenia na wyższą

OBSZAR A – LIKWIDACJA BARIERY TRANSPORTOWEJ

Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie
- dysfunkcja narządu ruchu

Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności
- wiek aktywności zawodowej

- dysfunkcja narządu ruchu

Zadanie 3: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności

- wiek aktywności zawodowej

- dysfunkcja narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego

Zadanie 4: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności

- wiek aktywności zawodowej

- dysfunkcja narządu słuchu

Zadanie 1 i 4 - refundacja może dotyczyć wyłącznie kosztów poniesionych po zawarciu umowy dofinansowania.

Zadanie 2 i 3 - refundacja może dotyczyć także kosztów poniesionych do 180 dni przed złożeniem wniosku.

OBSZAR B – LIKWIDACJA BARIER W DOSTĘPIE DO UCZESTNICZENIA W SPOŁECZEŃSTWIE INFORMACYJNYM

Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

Warunki uczestnictwa:

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności

- wiek do 18 lat lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie

- dysfunkcja obu kończyn górnych lub narządu wzroku

Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

Warunek uczestnictwa: pomoc udzielona w ramach Obszaru B

Zadanie 3: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

Warunki uczestnictwa:

- umiarkowany stopień niepełnosprawności
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie
- dysfunkcja narządu wzroku

Zadanie 4: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności
- wiek do 18 lat lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie
- dysfunkcja narządu słuchu
- trudności w komunikowaniu się za pomocą mowy

Zadanie 5: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności
- pomoc udzielona w Zadaniu: 1,3 lub 4

Zadanie 1, 3 i 4 - refundacja może dotyczyć wyłącznie kosztów poniesionych po zawarciu umowy dofinansowania.

Zadanie 2 i 5 - refundacja może dotyczyć także kosztów poniesionych do 180 dni przed dniem złożenia wniosku.

OBSZAR C – LIKWIDACJA BARIER W PORUSZANIU SIĘ

Wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach **Obszaru C Zadanie 1, 3, 4 lub 6** zobowiązany jest dostarczyć **wraz z wnioskiem dwie niezależne oferty** (od dwóch niezależnych sprzedawców/usługodawców), dotyczące wybranego przez siebie przedmiotu dofinansowania

Zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

Warunki uczestnictwa:

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie
- dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym
- zatrudnienie lub nauka lub potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy albo do podjęcia nauki w wyniku wsparcia udzielonego w programie

Osoba niepełnosprawna ubiegająca się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 1, która nie jest zatrudniona ani nie uczy się, zobowiązana jest dostarczyć wraz z wnioskiem zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym potwierdzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Wnioski osób posiadających potwierdzone przez NFZ zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym (specjalny) nie wymagają dodatkowej opinii eksperta PFRON.

Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia- orzeczenie o niepełnosprawności

Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości.

Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości)

Warunki uczestnictwa (zadanie 3 i 4):

- stopień niepełnosprawności
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- potwierdzona opinią eksperta PFRON stabilność procesu chorobowego,

- potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie

Zadanie 5: pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego

Warunki uczestnictwa:

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności - wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- wiek do 18 lat lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie
- dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się,
- zgoda lekarza specjalisty na użytkowanie skutera o napędzie elektrycznym lub wózka ręcznego z oprzyrządowaniem elektrycznym

Zadanie 6: pomoc w zakupie manualnego wózka multipozycyjnego lub jego niezbędnego wyposażenia

Warunki uczestnictwa:

- stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- niepełnosprawność sprzężona, tj. co najmniej dwie przyczyny wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o niepełnosprawności,
- konieczność stałego korzystania z ręcznego wózka inwalidzkiego dopasowanego do potrzeb wynikających z ograniczeń w pozycji siedzącej, co powoduje konieczność korzystania z manualnego wózka multipozycyjnego,
- wiek - od rozpoczęcia edukacji przedszkolno-szkolnej do 18 roku życia lub wiek aktywności zawodowej,
- pozytywna opinia eksperta PFRON co do funkcjonalnego dostosowania wózka do indywidualnych potrzeb i aktywności jego użytkownika.

Zadanie 1, 3 i 5 i 6 - refundacja może dotyczyć wyłącznie kosztów poniesionych po zawarciu umowy dofinansowania.

Zadanie 2 i 4 - refundacja może dotyczyć także kosztów poniesionych do 180 dni przed dniem złożenia wniosku.

OBSZAR D – POMOC W UTRZYMANIU AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ POPRZEZ ZAPEWNIENIE OPIEKI DLA OSOBY ZALEŻNEJ

dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inną tego typu opieką)

Warunki uczestnictwa:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- aktywność zawodowa,
- pełnienie roli przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego dziecka

Dot. kosztów związanych z pobytem dziecka będące pod opieką wnioskodawcy w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką w ramach: klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole, a także pod opieką dziennego opiekuna lub niani – zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3

Refundacja może dotyczyć także kosztów poniesionych do 180 dni przed dniem złożenia wniosku.

OBSZAR E – POMOC W KONTYNUOWANIU REHABILITACJI W FORMIE WENTYLACJI DOMOWEJ

dofinansowanie w formie comiesięcznego dodatku na pokrycie kosztów opłaty za energię elektryczną w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora

Warunki uczestnictwa:

- stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- korzystnie z koncentratora tlenu lub respiratora **w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej**, tj. pod opieką paliatywną/ lub hospicjum/ lub długoterminową pielęgniarstwą; lub zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie; lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem; lub lekarza specjalisty, który zlecił stosowanie urządzenia – przy czym wsparcie dotyczy także osób korzystających z urządzenia wypożyczonego lub zakupionego ze środków własnych.

Obszar i rodzaj zadania	Formy i zakres pomocy oraz wysokość <u>maksymalnego dofinansowania</u> ze środków PFRON	Wysokość <u>minimalnego</u> udziału własnego osoby niepełnosprawnej
Obszar A Zadanie 1 Oprządkowanie samochodu (dysfunkcja narządu ruchu)	do 73 500 zł	10%
Obszar A Zadanie 2 lub 3 Uzyskanie prawa jazdy	do 6 322 zł w tym: - Koszt kursu i egzaminów kat. B – do 3 200 zł - Koszt kursu i egzaminów pozostałych kategorii – do 4 820 zł -Pozostałe koszty w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania wnioskodawcy (związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i dojazdem w okresie trwania kursu)– do 924 zł - Koszt usług tłumacza migowego - do 578 zł	10%
Obszar A Zadanie 4 Oprządkowanie samochodu (dysfunkcja narządu słuchu)	do 4 620 zł	10%
Obszar B Zadanie 1 Sprzęt elektroniczny, jego elementy, oprogramowanie (dysfunkcja narządu wzroku lub obu kończyn górnych w st. znacznym)	- osoby niewidome – do 10 500 zł, oraz na urządzenia brajlowskie – do 17 325 zł (łącznie do 27 825 zł) - dla pozostałych adresatów w zadaniu– do 10 500 zł	10%
Obszar B Zadanie 2 Szkolenie komputerowe	- osoby głuchoniewidome – do 4 620 zł - osoby z dysfunkcją narządu słuchu – do 3 465 zł - pozostali adresaci programu – do 2 310 zł z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania w indywidualnych przypadkach, maksymalnie o 100% wyłącznie w przypadku, gdy poziom dysfunkcji narządu wzroku lub słuchu wymaga zwiększenia liczby godzin szkolenia	Brak
Obszar B Zadanie 3 Sprzęt elektroniczny, jego elementy, oprogramowanie (dysfunkcja narządu wzroku w st. umiarkowanym)	do 10 500 zł	10%
Obszar B Zadanie 4 Sprzęt elektroniczny, jego elementy, oprogramowanie - dysfunkcja narządu słuchu	do 6 300 zł	10 %
Obszar B Zadanie 5 Sprawność techniczna posiadanego sprzętu elektronicznego	do 1 733 zł	10%
Obszar C Zadanie 1 Zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	style="text-align: center;"> do 18 480 zł z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania do kwoty rekomendowanej przez eksperta PFRON, jednak nie więcej niż 28 875 zł. Refundacja kosztów dojazdu na spotkanie z ekspertem PFRON – nie więcej niż 231 zł	10% Ceny brutto zakupu lub usługi
Obszar C Zadanie 2	style="text-align: center;"> do 4 043 zł z czego na zakup jednego akumulatora – nie więcej niż 1 155 zł	Brak

Sprawność techniczna posiadanego skutera lub wózka elektrycznego		
Obszar C Zadanie 3 Proteza, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej III poziom jakości	<p>Przy amputacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie ręki – do 13 200 zł - przedramienia – do 28 600 zł - ramienia lub wyłuszczeniu w stawie barkowym – do 33 000 zł - na poz. stopy lub podudzia – do 19 800 zł - na wysokości uda (także przez staw kolanowy) – do 27 500 zł - uda lub wyłuszczeniu w stawie biodrowym – do 33 000 zł <p>możliwość zwiększenia w wyjątkowych przypadkach kwoty dofinansowania do kwoty rekomendowanej przez eksperta PFRON i wyłącznie wtedy, gdy celowość zwiększenia jakości protezy do poziomu IV (dla zdolności do pracy wnioskodawcy), zostanie zarekomendowana przez eksperta PFRON, jednak nie więcej niż do trzykrotności kwot wskazanych wyżej</p> <p>Refundacja kosztów dojazdu na spotkanie z ekspertem PFRON – nie więcej niż 231 zł</p>	<p>10%</p> <p>Ceny brutto zakupu lub usługi</p>
Obszar C Zadanie 4 Sprawność techniczna protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej III poziom jakości	<p>Przy amputacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie ręki – do 3 960 zł - przedramienia – do 8 580 zł - ramienia lub wyłuszczeniu w stawie barkowym – do 9 900 zł - na poziomie stopy lub podudzia – do 5 940 zł - na wysokości uda (także przez staw kolanowy) – do 8 250 zł - uda lub wyłuszczeniu w stawie biodrowym – do 9 900 zł <p>Refundacja kosztów dojazdu na spotkanie z ekspertem PFRON – nie więcej niż 231 zł</p>	<p>10%</p> <p>Ceny brutto zakupu lub usługi</p>
Obszar C Zadanie 5 Zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania do elektrycznego do wózka ręcznego	do 8 663 zł	<p>10%</p> <p>Ceny brutto zakupu lub usługi</p>
Obszar C Zadanie 6 Zakup wózka multipozycyjnego lub jego niezbędnego wyposażenia	<p style="text-align: center;">łącznie do 22.000 zł</p> <p>w tym na zakup:</p> <ul style="list-style-type: none"> • manualnego wózka multipozycyjnego – 10.000 zł, lub • wyposażenia manualnego wózka multipozycyjnego – 12.000 zł, <p>przy czym, jeśli osoba z niepełnosprawnością w teście TCT uzyskała:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0–25 punktów – dofinansowanie może wynosić do 100% maksymalnej kwoty dofinansowania, • 26–50 punktów – dofinansowanie może wynosić do 80% maksymalnej kwoty dofinansowania, • 51–75 punktów – dofinansowanie może wynosić do 60% maksymalnej kwoty dofinansowania, • 76–100 punktów – dofinansowanie może wynosić do 40% maksymalnej kwoty dofinansowania 	<p>10%</p> <p>Ceny brutto zakupu lub usługi</p>
Obszar D Koszt opieki nad osobą zależną	do 347 zł miesięcznie – tytułem kosztów opieki nad jedną (każdą) osobą zależną	10%

Obszar E Pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej	100 zł miesięcznie - w formie dodatku na pokrycie kosztów opłaty za energię elektryczną w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora Okres objęty refundacją kosztów nie może być dłuższy niż 6 miesięcy i krótszy niż 3 miesiące	Brak
--	--	-------------

Środki finansowe stanowiące udział własny wnioskodawcy mogą pochodzić z różnych źródeł, jednak nie mogą pochodzić ze środków PFRON. W przypadku Obszaru C, z wyjątkiem Zadania 2, wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia udziału w formie własnych środków finansowych - w wysokości co najmniej 10% ceny brutto zakupu lub usługi.

MODUŁ II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Warunki uczestnictwa:

1. Znaczny lub umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności.
2. Nauka w szkole wyższej lub w szkole policealnej lub kolegium lub przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi, w tym uczestników seminarium doktoranckich lub innych form uzyskania doktoratu eksternistycznego.

1. Rodzaj wsparcia:

Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Kwoty dofinansowania ze środków PFRON w ramach Modułu II poniesionych kosztów nauki dotyczących jednego semestru/ półrocza wynosi:	
Opłata za naukę (czesne)	Równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku) – niezależnie od daty poniesienia kosztów, z uwzględnieniem zasad wkładu własnego wnioskodawcy. Przy czym dofinansowanie powyżej kwoty 4 620 zł jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę – lub zgodnie z zasadami w pkt 6
Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia	do 1 155 zł – dla wnioskodawców pobierających naukę w szkole policealnej lub kolegium, do 1 733 zł – dla pozostałych wnioskodawców <u>z możliwością zwiększenia, nie więcej niż o :</u> 500 zł – w sytuacji , gdy wnioskodawca ze znacznym stopniem niepełnosprawności porusza się na wózku inwalidzkim (kryterium Realizatora) 309 zł – w sytuacji, gdy Wnioskodawca jest osobą z dysfunkcją narządu wzroku stanowiącą powód wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności (kryterium Realizatora) 578 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca ponosi koszty z tytułu pobierania nauki poza miejscem zamieszkania

	<p>347 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca posiada aktualną (ważną) Kartę Dużej Rodziny</p> <p>347 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca pobiera naukę jednocześnie na dwóch (lub więcej) kierunkach studiów/ nauki (przyznanie tej kwoty oznacza dofinansowanie kosztów nauki/udzielenie pomocy także na drugim kierunku)</p> <p>231 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca studiuje w przyspieszonym trybie</p> <p>347 zł – w przypadku, gdy wnioskodawcą jest osoba poszkodowana w 2025 lub 2026 roku w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych.</p> <p>347 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca korzysta z usług tłumacza języka migowego</p> <p>924 zł - w przypadku, gdy wnioskodawca posiada podpis elektroniczny/Profil Zaufany na platformie e PUAP i złoży wniosek o dofinansowanie w formie elektronicznej w dedykowanym systemie przygotowanym przez PFRON, przy czym możliwość ta dotyczy tylko tych wnioskodawców, którzy skorzystają z tego zwiększenia po raz pierwszy (wsparcie jest jednorazowe)</p> <p>578 zł – w przypadku, gdy wnioskodawca w poprzednim semestrze pobierał lub aktualnie pobiera naukę w formie zdalnej, w tym w systemie hybrydowym</p> <p><i>Pomoc w formie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia ma charakter progresywny i motywacyjny.</i></p> <p><i>Wysokość dodatku dla każdego wnioskodawcy jest uzależniona od jego postępów w nauce i jest wyliczana zgodnie z zasadami określonymi w pkt 2*</i></p>
Dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego	do 4 620 zł

2. * **Wysokość dodatku na pokrycie kosztów kształcenia wynosi:**

- 1) **do 50 %** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki **na pierwszym roku nauki** w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym, **w przypadku form kształcenia trwających jeden rok – do 75%** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku,
  - 2) **do 75 %** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki **na kolejnym, drugim roku edukacji** w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym,
  - 3) **do 100 %** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku – w przypadku pobierania nauki **w kolejnych latach (od trzeciego roku)** danej formy edukacji na poziomie wyższym,
przy czym **uczestnicy studiów II stopnia i doktoranci szkół doktorskich oraz uczestnicy studiów doktoranckich mogą otrzymać dodatek w kwocie maksymalnej na każdym etapie nauki**
3. **Dodatek** na pokrycie kosztów kształcenia **nie przysługuje w przypadku**, gdy wnioskodawca w ramach danej formy kształcenia na poziomie wyższym, zmieniając kierunek lub szkołę/ uczelnię w trakcie pobierania nauki (nie ukończywszy jej), ponownie pobiera naukę na poziomie (semestr/półrocze) objętym uprzednio dofinansowaniem ze środków PFRON w ramach programu.

4. Wysokość udziału własnego wnioskodawcy w zakresie kosztów czesnego

Liczba form kształcenia jednocześnie objętych dofinansowaniem w ramach programu	Wnioskodawcy <u>zatrudnieni</u>	Wnioskodawcy <u>nie zatrudnieni</u>
Jedna forma kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku)	10 %	Brak
Więcej niż jedna forma kształcenia na poziomie wyższym (więcej niż jeden kierunek)	60 % *	50% *

* warunek dotyczy drugiej i kolejnych form kształcenia na poziomie wyższym (drugiego i kolejnych kierunków)

5. Z obowiązku wniesienia udziału własnego w module II zwolniony jest zatrudniony wnioskodawca, gdy wysokość jego przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę.
6. Decyzja w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie kwoty dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) dla wnioskodawcy, którego przeciętny miesięczny dochód przekracza kwotę 764 zł lub zwiększenia kwoty dofinansowania dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego może być podjęta przez Pełnomocników Zarządu PFRON w Oddziale PFRON, na podstawie wystąpienia i pozytywnej opinii Realizatora programu. W opinii tej Realizator programu wskazuje w szczególności:
  - 1) proponowaną wysokość dofinansowania,
  - 2) uzasadnienie proponowanej decyzji, w tym:
    - a) dotyczące wysokości dofinansowania, przede wszystkim ze względu na specyficzne potrzeby dotyczące technologii wspomagającej lub aktywność zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta albo atrakcyjność kierunku nauki wybranego przez wnioskodawcę na otwartym rynku pracy - w module II
    - b) wskazanie innych okoliczności zasługujących na indywidualne rozpatrzenie sprawy (na podstawie informacji przekazanych przez wnioskodawcę)
  - 3) wysokość limitu środków PFRON w dyspozycji Realizatora programu na dofinansowania (na dzień sporządzania opinii) wraz z informacją, czy decyzja wymaga zwiększenia tego limitu,
  - 4) wykaz analizowanych dokumentów stanowiących podstawę wydanej opinii

7. W przypadku, gdy wnioskodawca jednocześnie pobiera naukę w ramach dwóch i więcej form kształcenia na poziomie wyższym (kierunków studiów), kwota dofinansowania opłaty za naukę (czesne) może być zwiększona o równowartość połowy kosztów czesnego na kolejnym/ kolejnych kierunkach nauki, z uwzględnieniem zasad wkładu własnego wnioskodawcy, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty 2 310 zł jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę.
8. W przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami seminarium doktoranckiego lub innej formy uzyskania doktoratu eksternistycznego, a nie są doktorantami szkoły doktorskiej lub uczestnikami studiów doktoranckich, przysługuje wyłącznie dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktoranckiego.

9. Zasady przekazania dofinansowania w ramach MODUŁU II

- 1) Przekazanie dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) oraz dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego następuje po zawarciu umowy dofinansowania.
- 2) Przekazanie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia, następuje po zawarciu umowy dofinansowania i przekazaniu Realizatorowi programu informacji o zaliczeniu przez wnioskodawcę semestru/półrocza objętego dofinansowaniem lub po złożeniu zaświadczenia ze szkoły/uczelni, że wnioskodawca uczęszczał na zajęcia, objęte planem/ programem studiów/nauki.
- 3) Wnioskodawca, który w okresie objętym dofinansowaniem, z przyczyn innych niż niezależnych od niego (np. stanu zdrowia) – nie uczęszczał na zajęcia objęte planem/ programem studiów/nauki, a w przypadku przewodu doktorskiego – nie realizował przewodu doktorskiego zgodnie z przyjętym harmonogramem, zobowiązany jest do zwrotu kwoty dofinansowania kosztów nauki w tym semestrze/ półroczu

10. Dopuszczalność udzielania pomocy w ramach modułu II:

- 1) Każdy wnioskodawca może uzyskać pomoc ze środków PFRON łącznie maksymalnie w ramach 20 semestrów/ półroczy różnych form kształcenia na poziomie wyższym – warunek ten dotyczy także wsparcia udzielonego w ramach programów PFRON:
  - „STUDENT – kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych”,

- STUDENT II – kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych”

z uwzględnieniem pkt 2 i pkt 7;

- 2) Wnioskodawcy, którzy do dnia złożenia wniosku uzyskali pomoc ze środków PFRON w ramach większej liczby semestrów/ półroczy, niż wskazana w pkt 1, mogą uzyskać pomoc w ramach programu – do czasu ukończenia rozpoczętych form kształcenia na poziomie wyższym, jeśli są one realizowane zgodnie z planem/ programem studiów i zostały rozpoczęte, gdy limit, o którym mowa w pkt 1 nie został przekroczony;
- 3) **Decyzja o dofinansowaniu kosztów nauki w przypadku ponownego wsparcia wcześniej dofinansowanego semestru/ półrocza/ roku szkolnego lub akademickiego** (bez pomyślnego zakończenia danego etapu nauki lub szkoły/uczelni tj. bez pozytywnego zaliczenia semestru/ półrocza/ roku szkolnego lub akademickiego objętego dofinansowaniem) należy do kompetencji Realizatora programu, z zastrzeżeniem pkt 4, przy czym spowolnienie toku studiów nie jest traktowane jako powtarzanie semestru;
- 4) Wypłata dofinansowania w sytuacji, o której mowa w pkt 3, jest dozwolona w ramach dopuszczalnej, łącznej liczby semestrów/ półroczy, o której mowa w pkt 1 – z zastrzeżeniem, iż może to nastąpić nie więcej niż dwa razy w ciągu trwania nauki w ramach danej formy kształcenia na poziomie wyższym (szkoła policealna, kolegium, szkoła wyższa, przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi) i tylko jeżeli powtarzanie semestru/półrocza/roku szkolnego lub akademickiego przez wnioskodawcę następuje z przyczyn od niego niezależnych (np. stan zdrowia, likwidacja/ zamknięcie kierunku).
- 5) Wnioskodawca, który w okresie objętym dofinansowaniem przekroczy limit, o którym mowa w pkt 4 (po raz trzeci nie zalicza semestru/półrocza), zobowiązany jest do zwrotu kwoty dofinansowania kosztów nauki w tym semestrze/półroczu i do czasu ukończenia nauki na rozpoczętym poziomie, nie może korzystać z pomocy w module II, z uwzględnieniem pkt 6.
- 6) Na pisemny wniosek Realizatora programu, decyzję o wyrażeniu zgody na ponowne dofinansowanie kosztów nauki w przypadku wnioskodawcy, który ze względu na stan zdrowia po raz trzeci nie zalicza semestru/półrocza objętego dofinansowaniem w ramach danej formy kształcenia na poziomie wyższym, podejmują Pełnomocnicy Zarządu w Biurze PFRON; w przypadku podjęcia decyzji,

zwrot kwoty dofinansowania kosztów nauki, o którym mowa w pkt 5 nie ma zastosowania.

- 7) Limit, o którym mowa w pkt 1, nie dotyczy osób ubiegających się o dofinansowanie kosztów nauki w ramach studiów III stopnia, a także osób zamierzających otworzyć przewód doktorski poza studiami doktoranckimi (III stopnia)
- 8) Decyzja w sprawie wyrażenia zgody na udział w programie wnioskodawcy, który przekroczył limit, o którym mowa w pkt 1, ale nie pobiera nauki w formach edukacji na poziomie wyższym wymienionych w pkt 7, może być podjęta przez Pełnomocników Zarządu w Oddziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na podstawie wystąpienia i pozytywnej opinii właściwego realizatora programu. W opinii tej realizator programu wskazuje w szczególności:
  - a. uzasadnienie proponowanej decyzji w odniesieniu do sytuacji wnioskodawcy na rynku pracy,
  - b. okres trwania nauki,
  - c. wysokość limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dyspozycji realizatora programu na dofinansowania w module II (na dzień sporządzenia opinii) wraz z informacją, czy decyzja wymaga zwiększenia tego limitu,
  - d. wykaz analizowanych dokumentów stanowiących podstawę wydanej opinii,

przy czym decyzja pozytywna w sprawie wyrażenia zgody na udział wnioskodawcy w programie obejmuje cały okres trwania rozpoczynanej nauki.

MODUŁ III – likwidacja barier w dostępie do mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta pomocy

Zadanie 1: pomoc w zamianie architektonicznie niedostępnego mieszkania na mieszkanie spełniające indywidualne kryterium dostępności, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem

Warunki uczestnictwa:

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności oraz dysfunkcja narządu ruchu uniemożliwiająca poruszanie się bez użycia wózka lub powodująca problemy w samodzielnym poruszaniu się w użytkowanym mieszkaniu lub wyjście z budynku,

lub: znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności oraz dysfunkcja narządu wzroku (całkowity lub prawie całkowity brak wzroku),

- dokumentacja fotograficzna, o barierach architektonicznych w mieszkaniu i/lub w budynku, w tym uniemożliwiających samodzielne wyjście na zewnątrz na poziom zero,
- dysponowanie tytułem prawnym do lokalu na mocy prawa własności lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

W sytuacji, gdy wniosek dotyczy osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, wniosek składa jej opiekun prawny. W takim przypadku do wniosku dołącza się oświadczenie o zamieszkiwaniu w lokalu wspólnie osoby z niepełnosprawnością oraz opiekuna prawnego.

Częstotliwość udzielania pomocy: pomoc jest jednorazowa

Dofinansowanie lub refundacja dotyczy udokumentowanych kosztów zamiany architektonicznie niedostępnego mieszkania na mieszkanie spełniające indywidualne kryterium dostępności, które znajduje się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem, przy czym dofinansowanie obejmuje dopłatę wynikającą z różnicy wartości mieszkań;

Refundacja poniesionych kosztów może dotyczyć:

- zakupu mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, poniesionych do 90 dni przed dniem złożenia wniosku

Zadanie 2: pomoc w wynajęciu samodzielnego mieszkania, które spełnia indywidualne kryterium dostępności

Warunki uczestnictwa:

- znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu lub wzroku - umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- status absolwenta szkoły podstawowej, ponadpodstawowej (wszystkich typów szkół) lub szkoły wyższej uzyskany w okresie 60 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku, lub osoba opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, lub osoba opuszczająca warsztat terapii zajęciowej (WTZ),
- pełna zdolność do czynności prawnych,
- brak własnego, samodzielnego mieszkania w miejscowości realizowanej aktywności,
- przedstawienie umowy wynajęcia mieszkania spełniającego kryteria dostępności dla beneficjenta,
- zatrudnienie lub poszukiwanie pracy (także w trakcie trwania dofinansowania).

Częstotliwość udzielania pomocy:

- pomoc jest udzielana w okresie 36 miesięcy, przy czym każdorazowo po upływie 12 miesięcy dofinansowania, warunkiem udzielenia dalszej pomocy i zawarcia umowy

dofinansowania jest wykazanie zatrudnienia przez beneficjenta, przy czym dofinansowanie ma charakter regresywny i wynosi:

- a) od 1 do 12 miesięcy – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- b) od 13 do 24 miesięcy – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- c) od 25 do 36 miesięcy – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Dofinansowanie lub refundacja udokumentowanych w umowie najmu kosztów wynajęcia mieszkania spełniającego indywidualne kryteria dostępności dla beneficjenta, w okresie rozpoczęcia zatrudnienia, w tym poszukiwania pracy.

Refundacja poniesionych kosztów może dotyczyć:

- wynajęcia mieszkania poniesionych do 90 dni przed dniem złożenia wniosku

Udział własny wnioskodawcy – w module III nie jest wymagany

Zasady dotyczące naboru wniosków, dofinansowania oraz rozliczania

I. Wniosek o dofinansowanie i terminy przyjmowania wniosków.

1. Podstawą decyzji o przyznaniu osobie z niepełnosprawnością dofinansowania jest wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami, które potwierdzają możliwość uczestnictwa w programie. Za kompletny wniosek uważa się wniosek zawierający wszystkie wymagane dane wraz z kompletem wymaganych załączników.
2. Wnioski o dofinansowanie w ramach programu są rejestrowane i obsługiwane w dedykowanym i bezpłatnie udostępnionym Systemie Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON, zwanym dalej SOW.
3. **Nabory wniosków w SOW uruchomione zostaną:**
  - **Moduły I i II programu nie później niż w dniu 1 marca 2026r.**, z użyciem przygotowanych przez PFRON formularzy wniosków o dofinansowanie, które będą umieszczone także na witrynie PFRON oraz PCPR, **z zastrzeżeniem Obszaru E, w którym nabór wniosków przypada w okresie od dnia 16 lutego do 30 listopada 2026r.**
  - **Moduł III – od 2 kwietnia do 4 grudnia 2026r.**

4. Wnioski należy składać elektronicznie w systemie SOW, tylko w przypadku wykluczenia cyfrowego - w wersji papierowej w PCPR w Rykach przy ul. Wyczółkowskiego 10a w terminach:

Moduł I – do 31.08.2026r.

z zastrzeżeniem Obszaru E - do 30.11.2026r.

Moduł II – do 31.03.2026r.(dla wniosków dot. roku akademickiego/szkolnego 2025/2026)

do 10.10.2026r. (dla wniosków dot. roku akademickiego/szkolnego 2026/2027)

Moduł III – do 04.12.2026r.

5. Za datę złożenia wniosku uważa się datę jego wpływu do PCPR w Rykach, a w przypadku wniosków składanych drogą pocztową, datę stempla pocztowego.
6. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW, za datę złożenia wniosku uważa się datę przesłania wniosku do PCR, potwierdzona w SOW.
7. Wszystkie dokumenty niezbędne do złożenia wniosku lub zawarcia umowy dofinansowania lub rozliczenia dofinansowania, wnioskodawca może skanować/ powielać w formie elektronicznej i takie będą rejestrowane w SOW, stanowiąc podstawę do oceny formalnej i merytorycznej wniosku oraz zawarcia umowy i rozliczenia dofinansowania.
8. Wnioski o dofinansowanie złożone przez wnioskodawców w formie papierowej zostaną ujęte przez Realizatora programu w systemie SOW.
9. Wnioskodawca zobowiązany jest zgłosić bezzwłocznie do Realizatora informacje o wszelkich zmianach, dotyczących danych zawartych we wniosku.
10. Wnioskodawca może występować przez pełnomocnika, ustanowionego na podstawie pełnomocnictwa poświadczzonego notarialnie lub (za pośrednictwem systemu SOW) - w formie zwykłej.
11. Pełnomocnictwo wnioskodawca dołącza do wniosku wraz z pisemnym oświadczeniem pełnomocnika, iż nie jest on i w ciągu ostatnich 3 lat nie był właścicielem, współwłaścicielem, przedstawicielem prawnym (pełnomocnikiem) lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm(y), oferujących sprzedaż towarów/ usług będących przedmiotem wniosku ani nie jest i nie

- był w żaden inny sposób powiązany z zarządem tych firm poprzez np.: związki gospodarcze, rodzinne, osobowe itd.
12. W przypadku, gdy wnioskodawca przedstawia we wniosku dokumenty wystawione w innym języku niż język polski, zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego. Koszty związane z tłumaczeniem tych dokumentów nie są refundowane ze środków PFRON.
  13. Wnioskodawca, który ubiega się o ponowne udzielenie pomocy ze środków PFRON na ten sam cel jest zobowiązany wykazać we wniosku przesłanki wskazujące na potrzebę powtórnego/ kolejnego dofinansowania ze środków PFRON (nie dotyczy Modułu I – Obszar D, Obszar E oraz Modułu II)
  14. Podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej dofinansowania są informacje aktualne na dzień złożenia wniosku, także w systemie SOW, z wyjątkiem wniosków wnioskodawców zobowiązanych do uzupełnienia lub korekty danych - w tym przypadku podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania dofinansowania są informacje aktualne na dzień uzupełnienia wniosku również w systemie SOW.
  15. Dokumenty dostarczane do Realizatora przez wnioskodawcę, muszą być rejestrowane w dzienniku korespondencji i opatrzone pieczętką z datą wpływu. Zasada nie obowiązuje, jeżeli dokument został złożony wyłącznie w formie elektronicznej.
  16. Informacje przedstawione we wniosku i umowie dofinansowania składa się zgodnie ze stanem faktycznym oświadczając, że są podane z godnie z prawdą.
  17. Wniosek i załączniki do wniosku składane w postaci elektronicznej za pomocą SOW, podpisane przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym.
  18. Realizator może zobowiązać wnioskodawcę do okazania oryginału dokumentu wymaganego do wniosku lub dostarczenia dodatkowych informacji lub załączników, które wnioskodawca musi dołączyć do wniosku przed jego rozpatrzeniem.
  19. Dokumenty składane wraz z wnioskiem na formularzach innych, niż wskazane jako załączniki wymagane do wniosku, można uznać za wystarczające, jeśli zawierają wszystkie wymagane dane i informacje.

20. Prawidłowo zaadresowana korespondencja do wnioskodawcy, która pomimo dwukrotnego awizowania nie zostanie odebrana, uznawana jest za doręczoną.
21. Potwierdzenie złożenia w postaci elektronicznej wniosku wraz z załącznikami do wniosku, a także inna korespondencja z wnioskodawcą, przesyłana jest w sposób przewidziany w SOW, za pośrednictwem którego nastąpiło złożenie wniosku, a w przypadku braku takiej możliwości – na adres poczty elektronicznej wskazany przez osobę ubiegającą się o dofinansowanie.
22. Komunikacja z wnioskodawcą odbywa się w sposób określony w SOW, korespondencja elektroniczna prawidłowo zaadresowana i dwukrotnie wysłana do wnioskodawcy uznawana jest za doręczoną.
23. Pracownicy Realizatora odpowiedzialni za realizację poszczególnych etapów procesu rozpatrywania wniosku:
  - 1) są niezależni co do treści swoich opinii, zobowiązani są spełniać swoje funkcje zgodnie z prawem i obowiązującymi zasadami, sumiennie, sprawnie, dokładnie i bezstronnie,
  - 2) do każdego rozpatrywanego wniosku składają deklarację bezstronności (np. w formule przewidzianej w odpowiedniej rubryce formularza wniosku); nie podpisanie deklaracji bezstronności pozbawia możliwości rozpatrywania/opiniowania danego wniosku. W przypadku wniosków składanych w postaci elektronicznej za pośrednictwem SOW – zasada realizowana jest w sposób określony w SOW.
  - 3) zobowiązani są do wyłączenia się od rozpatrywania sprawy, która dotyczy jego osobiście, jego małżonka, wstępnych albo zstępnych, rodzeństwa, powinowatych w tej samej linii albo stopniu, osób pozostających w stosunku przysposobienia oraz ich małżonków, a także w każdym innym przypadku zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do jego bezstronności,
  - 4) zobowiązani są do ochrony danych osobowych przekazanych przez Wnioskodawców

II. Weryfikacja formalna i merytoryczna wniosków.

Realizator programu weryfikuje wnioski pod względem formalnym i merytorycznym. Weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosku dokonuje się na podstawie dokumentów dołączonych przez wnioskodawcę do wniosku, danych i informacji wynikających z wniosku,

posiadanych przez Realizatora i PFRON zasobów oraz ustaleń dokonanych w trakcie weryfikacji wniosku.

1. **Weryfikacja formalna wniosku** polega na sprawdzeniu przez pracownika Realizatora, czy wnioskodawca i/lub jego podopieczny spełnia obowiązujące warunki uczestnictwa w programie i ubiegania się w jego ramach o wsparcie.

1) Ocenie formalnej podlega:

- A. spełnianie przez wnioskodawcę/ podopiecznego wnioskodawcy wszystkich kryteriów uprawniających do złożenia wniosku i uzyskania dofinansowania,
  - B. dotrzymanie przez wnioskodawcę terminu na złożenie wniosku,
  - C. zgodność zgłoszonego we wniosku przedmiotu dofinansowania z zasadami wskazanymi w programie,
  - D. kompletność i poprawność danych zawartych we wniosku, zgodność wniosku oraz wymaganych załączników z wymaganiami Realizatora
  - E. wypełnienie wymagalnych rubryk we wniosku i załącznikach do wniosku,
  - F. zgodność reprezentacji wnioskodawcy lub jego podopiecznego - w trakcie weryfikacji sprawdzane jest czy wniosek został podpisany przez osoby do tego uprawnione.
- 2) Wniosek wnioskodawcy, któremu odmówiono przyznania środków finansowych w wyniku uchybień ze strony Realizatora przy weryfikacji formalnej wniosku, podlega dalszemu rozpatrzeniu.
- 3) Realizator ma prawo podjęcia decyzji o przywróceniu wnioskodawcy określonego terminu (np. terminu złożenia wniosku lub dokumentów rozliczeniowych)
- 4) Wnioski o dofinansowanie skierowane do decyzji Realizatora programu z prośbą wnioskodawcy dotyczącą przywrócenia wnioskodawcy terminu na złożenie wniosku, będą weryfikowane pozytywnie pod względem formalnym, jeśli zostaną złożone do dnia 31 grudnia 2026 roku, a realizator programu posiada środki finansowe na ich realizację.
- 5) Realizator programu na prośbę wnioskodawcy może zwolnić wnioskodawcę z wymogu złożenia we wniosku oświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, przy czym brak tego oświadczenia oznaczać będzie, że wniosek tego wnioskodawcy będzie traktowany jak wniosek, w którym wnioskodawca wykazał dochód najwyższy, co oznacza brak preferencji dla wnioskodawcy w zakresie kolejności realizacji wniosku oraz brak możliwości ewentualnego zwiększenia kwoty dofinansowania z tytułu osiągniętej wysokości dochodu (przede wszystkim w module II).

6) **Wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru E zobowiązany jest do:**

- a) wskazania we wniosku okresu objętego refundacją kosztów opłaty za energię, przy czym okres ten nie może być dłuższy niż 6 miesięcy i krótszy niż 3 miesiące,
  - b) wskazania numeru rachunku bankowego wnioskodawcy, na który zostaną przekazane środki PFRON,
  - c) załączenia do wniosku:
    - zaświadczenia potwierdzającego korzystanie ze świadczenia w ramach ośrodka domowego leczenia tlenem lub ośrodka wentylacji domowej, zgodnie ze wzorem określonym w SOW,
    - skanu aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego albo orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia),
  - d) złożenia we wniosku oświadczenia o:
    - uzyskaniu pozytywnej kwalifikacji do leczenia z wykorzystaniem koncentratora tlenu lub respiratora, która odbywa się w szpitalu lub w ośrodku domowego leczenia tlenem,
    - użytkowaniu koncentratora tlenu lub respiratora w okresie, za który przysługuje dodatek,
      - zgodności ze stanem faktycznym informacji i danych zawartych w złożonych przez niego oświadczeniach i zaświadczeniach, bądź innych dokumentach stanowiących podstawę przyznania dodatku,
    - wyrażeniu zgody na weryfikację zgodności ze stanem faktycznym złożonych oświadczeń lub na oględziny urządzenia w miejscu zamieszkania lub z wykorzystaniem instrumentów kontroli pozwalających na uzyskiwanie informacji na odległość (w kontaktach telefonicznych lub on-line),
    - przyjęciu do wiadomości i stosowania, że złożenie we wniosku oświadczenia lub zaświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym eliminuje wniosek z dalszego rozpatrywania, a ujawnienie w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania dodatku skutkuje koniecznością zwrotu wypłaconego dodatku i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych - w terminie wskazanym w pisemnej informacji o konieczności zwrotu zakwestionowanej kwoty (wezwanie do zapłaty),
    - przyjęciu do wiadomości i stosowania, że w przypadku konieczności zwrotu wypłaconego dodatku, odsetek nie nalicza się jedynie w przypadku, gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu środków było niezależne od wnioskodawcy,
    - zobowiązaniu się do zwrotu wypłaconego dodatku i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie wskazanym w wezwaniu do zapłaty, w przypadku stwierdzenia przez realizatora programu lub PFRON w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania dodatku;
- 7) Wnioski w ramach Obszaru E są realizowane poprzez wypłatę dodatku, po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku i pozytywnej decyzji realizatora programu, bez konieczności zawarcia umowy dofinansowania. Weryfikacja formalna wniosku obejmuje każdorazowo weryfikację numeru PESEL osoby z niepełnosprawnością. **W przypadku śmierci beneficjenta środki nie są wypłacane;**

8) **Wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 6** zobowiązany jest do:

a) załączenia do wniosku także:

- dwóch ofert związanych z wybranym przedmiotem dofinansowania,
  - zaświadczenia lekarskiego wypełnionego przez lekarza POZ lub specjalistę potwierdzającego możliwość udziału w programie, zawierającego między innymi wynik testu kontroli tułowia (TCT) uzyskany na podstawie: badania podczas wizyty lub przeprowadzonego wywiadu lekarskiego, a w razie potrzeby po uzyskaniu opinii fizjoterapeuty,
  - zaświadczenia lekarskiego lekarza POZ lub specjalisty, o indywidualnych potrzebach i aktywności użytkownika manualnego wózka inwalidzkiego multipozycyjnego oraz zawierającego opinię dotyczącą funkcjonalnego dostosowania proponowanego przedmiotu dofinansowania do indywidualnych potrzeb i aktywności użytkownika,
- lub:

zaświadczenia lekarskiego lekarza POZ lub specjalisty o indywidualnych potrzebach i aktywności użytkownika manualnego wózka inwalidzkiego multipozycyjnego oraz zlecenia na wyrób medyczny: wózek inwalidzki multipozycyjny dla dzieci (S.21.01) lub urządzenie multifunkcyjne (S.11.01) lub wózek inwalidzki spacerowy dla dzieci (S.20.01) lub wózek inwalidzki stabilizujący dla dorosłych (S.17.01) lub wózek inwalidzki spacerowy bierny dla dorosłych (S.18.01),

b) przedstawienia ekspertowi PFRON (lekarzowi POZ lub specjaliście) co najmniej dwóch ofert dotyczących wybranego przedmiotu dofinansowania,

c) dokonania zakupu zgodnie z rekomendacją eksperta.

9) Szczegółowe zasady dot. weryfikacji formalnej wniosków:

- opinia eksperta PFRON wydana do wniosku złożonego w 2025r., może zachować ważność dla weryfikacji formalnej tego wniosku złożonego w 2025 lub w 2026r. – do dnia 31.12.2026r.

- zaświadczenie lekarskie złożone przez wnioskodawcę do wniosku w 2025r., może zachować ważność dla weryfikacji formalnej tego wniosku złożonego w 2025r. lub w 2026r. – do dnia 31.12.2026r.

- Wnioskodawca ubiegający się o refundację kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy dofinansowania, warunki uczestnictwa w programie musi spełniać także w przypadku:

a) moduł I Obszar A-C (w zadaniach, które przewidują możliwość refundacji zgodnie z zasadami programu) - w terminie poniesienia kosztu objętego refundacją

b) Obszar D i moduł II - w okresie objętym refundacją kosztów.

- Wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 1, 3, 4 lub 6 zobowiązany jest dostarczyć wraz z wnioskiem dwie niezależne oferty (od dwóch niezależnych sprzedawców/ usługodawców), dotyczące przedmiotu dofinansowania,
- Osoba niepełnosprawna ubiegająca się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 1, która nie jest zatrudniona ani nie uczy się, zobowiązana jest dostarczyć wraz z wnioskiem zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym potwierdzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia
- Opinia eksperta PFRON w ramach Obszaru C Zadanie 3 i 4 musi dodatkowo zawierać ocenę zgodności proponowanej do dofinansowania protezy (według specyfikacji) z poziomem jakości według programu;
- Wnioskodawca może uzupełnić wniosek o brakujące dane i/lub załączniki w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia dot. uzupełnieniu braków. Termin liczony jest w dniach kalendarzowych.
- Złożenie we wniosku oświadczenia lub zaświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym eliminuje wniosek z dalszego rozpatrywania.
- Realizator maksymalnie do 20 dni roboczych od daty złożenia kompletnego wniosku **w ramach modułu III**, informuje wnioskodawcę o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku, wraz z uzasadnieniem.

2. **Ocena merytoryczna wniosku** przeprowadzana jest w celu wyłonienia wniosków, które mają największe szanse na realizację celów programu i które zmieszczą się w limicie środków finansowych przekazanych przez PFRON na realizację programu. **Wnioski złożone w ramach Obszaru E i modułu II oraz modułu III nie podlegają ocenie merytorycznej.**

- 1) Realizator programu będzie stosował punktowy system oceny wniosków, wyznaczając przy maksymalnym pułapie 100 punktów – **minimalny próg punktowy** umożliwiający udzielanie dofinansowania **wynosi 10 punktów**.
- 2) Realizator ustali poziomy punktowania w ramach każdego z przyjętych kryteriów oceny, z uwzględnieniem preferencji PFRON.
- 3) Ocenione merytorycznie wnioski szeregowane są na liście rankingowej, według kolejności wynikającej z uzyskanej oceny.
- 4) Udzielenie dofinansowania wnioskodawcom, których wnioski uzyskały ocenę poniżej ustalonego przez Realizatora programu minimalnego progu punktowego,

uzależnione będzie od możliwości wynikających z wysokości dostępnego limitu środków PFRON przekazanych realizatorowi programu, przy czym każdy wniosek pozytywnie zweryfikowany pod względem formalnym może być zrealizowany, w kolejności wynikającej z sumy punktów uzyskanych w trakcie oceny merytorycznej.

5) Wniosek wnioskodawcy w ramach Obszaru C Zadanie 3, który nie jest zatrudniony, a który już dwukrotnie uzyskał dofinansowanie protezy w ramach tego zadania, nie jest kierowany do opinii eksperta PFRON, który w ramach wcześniejszych wniosków dwukrotnie potwierdził rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie; wniosek jest oceniany negatywnie z powodów merytorycznych ze względu na brak efektywności dotychczas udzielonego wsparcia w ramach Obszaru C Zadanie 3 w odniesieniu do aktywizującego celu programu, cele osobiste wnioskodawcy mogą być wystarczająco realizowane w ramach pomocy systemowej, dotyczącej zaopatrzenia w wyroby medyczne

6) Realizator programu przyjmuje cykle realizacji ocenionych merytorycznie wniosków, stosując podczas zawierania umów dofinansowania zasady, o których mowa w pkt 1-5, przy czym wnioski ocenione w danym cyklu poniżej minimalnego progu punktowego umożliwiającego bieżące udzielanie dofinansowania oraz wnioski, które nie mogą być zrealizowane w danym cyklu ze względu na wysokość aktualnego limitu środków finansowych realizatora na realizację programu, przechodzą do puli wniosków rozpatrywanych w kolejnym cyklu realizacji wniosków ocenionych merytorycznie; cykl realizacji ocenionych merytorycznie wniosków przyjęty przez Realizatora programu, nie może trwać dłużej niż 3 miesiące.

7) Czynności związane z weryfikacją wniosku powinny być rejestrowane w odpowiednich rubrykach formularza wniosku. Zakończenie i efekt tych czynności powinny potwierdzać pieczętki, daty i podpisy właściwych pracowników.

8) W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:

a) czynności związane z weryfikacją wniosku, o czym mowa w pkt 6, są rejestrowane w sposób przewidziany w SOW

b) nie jest wymagane, aby zakończenie i efekt czynności związanych z weryfikacją wniosku potwierdzać w sposób, o którym mowa w pkt 6 (pieczętki, daty i podpisy właściwych pracowników).

8) Wnioski wnioskodawców będących pracownikami Realizatora mogą być zrealizowane tylko w takim przypadku, gdy zgodność oceny formalnej oraz, o ile dotyczy - merytorycznej wniosku, z zasadami przyjętymi przez Realizatora, zostanie potwierdzona przez właściwy terytorialnie Oddział PFRON. Powyższy tryb dotyczy także innych sytuacji budzących wątpliwość co do bezstronności Realizatora. O konieczności zastosowania wskazanego trybu, rozstrzyga Oddział PFRON na podstawie zgłoszenia Realizatora.

Dodatkowe wymagania w zakresie weryfikacji merytorycznej wniosków:

- 1) W przypadku wniosku złożonego w obszarze, w którym nie występuje obowiązek opiniowania przez eksperta PFRON, który w trakcie jego oceny nasuwa wątpliwości co do możliwości pozytywnej weryfikacji pod względem kryterium dotyczącego rodzaju niepełnosprawności adresata programu lub co do celowości wnioskowanego dofinansowania, do podjęcia pozytywnej decyzji wymagana jest pozytywna opinia wydana przez eksperta – lekarza specjalisty o specjalizacji powiązanej z rodzajem niepełnosprawności adresata programu.
- 2) Ekspertem, o którym mowa w pkt 1 nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku,
- 3) W celu rzetelnej oceny wniosku, ekspert, o którym mowa w pkt 2 powinien potwierdzić stan faktyczny związany z dysfunkcją i potrzebą wyposażenia potencjalnego beneficjenta pomocy we wnioskowany przedmiot dofinansowania, o ile to możliwe z uwagi na sytuację zdrowotną osoby niepełnosprawnej – w trakcie konsultacji z udziałem potencjalnego beneficjenta pomocy

III. Decyzja o przyznaniu dofinansowania

Zasady wyliczania maksymalnej kwoty dofinansowania w module III, w tym refundacji oraz warunki dopuszczalności udzielania pomocy są wskazane w dokumencie pod nazwą: Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach modułu III programu „Aktywny samorząd”.

1. Decyzję o przyznaniu bądź odmowie przyznania wnioskowanej pomocy podejmuje Realizator, zgodnie z posiadany doświadczeniem i wiedzą oraz na podstawie zasad określonych w programie i dokumencie dotyczącym kierunków działań programu oraz warunków brzegowych obowiązujących Realizatorów programu w danym roku.

2. Decyzje o wysokości pomocy dla wnioskodawcy podejmuje Realizator programu, który ustala własne sposoby różnicowania wysokości dofinansowania.
3. Decyzja powinna być rejestrowana w odpowiedniej rubryce formularza wniosku wraz z datą jej podjęcia, pieczęciami i podpisami osób podejmujących decyzję.
4. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:
  - a) czynności związane z weryfikacją merytoryczną wniosku i podjęciem decyzji są rejestrowane za pomocą i w sposób przewidziany w SOW
  - b) nie jest wymagane, aby decyzja dotycząca rozpatrzenia wniosku była rejestrowana w odpowiedniej rubryce formularza wniosku wraz z datą jej podjęcia, pieczęciami i podpisami osób podejmujących decyzję
5. Decyzja odmowna w sprawie dofinansowania wymaga pisemnego uzasadnienia.
6. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na realizację wniosku nie może przekroczyć:
  - 1) maksymalnej kwoty dofinansowania, określonej przez PFRON dla danego przedmiotu dofinansowania,
  - 2) wysokości określonego przez PFRON udziału środków finansowych PFRON w dofinansowanym zakupie lub kosztach usługi (o ile dotyczy)
  - 3) kwoty wnioskowanej przez wnioskodawcę.
7. Kwota dofinansowania jest ustalana w pełnych złotych, zaokrąglonych na zasadach ogólnych, natomiast rozliczenia dokonuje się bez zaokrągleń.
8. Ten sam przedmiot pomocy, nie może być dofinansowany ze środków PFRON w ramach programu oraz w ramach zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
9. Dofinansowanie opłaty za naukę (czesne) oraz opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego ma charakter obligatoryjny.
10. Decyzja w sprawie udzielenia i wysokości dodatku na pokrycie kosztów kształcenia należy do kompetencji Realizatora.
11. Aby wsparciem objąć wszystkich wnioskodawców, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym, Realizator ma prawo obniżyć zakres i wysokość dofinansowania do poziomu, jaki wynika z wysokości kwot wnioskowanych we wszystkich wnioskach (zapotrzebowania) i kwoty przeznaczonej na realizację programu.
12. Decyzja o przyznaniu dofinansowania jest podstawą zawarcia umowy dofinansowania.

13. Decyzja w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie kwoty dofinansowania ponad kwoty wskazane w Module I Obszar A, B, C stosownie do uzasadnionych potrzeb, lub na zwiększenie kwoty dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) dla wnioskodawcy, którego przeciętny miesięczny dochód przekracza kwotę 764 zł (netto) lub zwiększenia kwoty dofinansowania dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego lub zmniejszenia albo zwolnienia z wymaganego wkładu finansowego wnioskodawcy w obszarze C, może być podjęta przez Pełnomocników Zarządu w Oddziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na podstawie wystąpienia i pozytywnej opinii właściwego realizatora programu. W opinii tej realizator programu wskazuje w szczególności:

- 1) proponowaną wysokość dofinansowania;
- 2) uzasadnienie proponowanej decyzji, w tym:
  - a) dotyczące wysokości dofinansowania, przede wszystkim ze względu na specyficzne potrzeby dotyczące technologii wspomagającej lub aktywność zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta albo atrakcyjność kierunku nauki wybranego przez wnioskodawcę na otwartym rynku pracy - w module II,
  - b) wskazanie innych okoliczności zasługujących na indywidualne rozpatrzenie sprawy (na podstawie informacji przekazanych przez wnioskodawcę);
  - c) w obszarze C – okoliczności związane z sytuacją finansową, która uniemożliwia wniesienie przez wnioskodawcę udziału własnego finansowego w zakupie w wymaganej wysokości;
- 3) wysokość limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dyspozycji realizatora programu na dofinansowania (na dzień sporządzenia opinii) wraz z informacją, czy decyzja wymaga zwiększenia tego limitu;
- 4) wykaz analizowanych dokumentów stanowiących podstawę wydanej opinii, przy czym przy podejmowaniu decyzji dotyczącej zwiększenia kwoty dofinansowania w ramach Obszaru B, Pełnomocnicy Zarządu w Oddziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą korzystać z rekomendacji Ośrodka Wsparcia i Testów (OWiT).

14. Koszt dojazdu wnioskodawcy na wizytę do eksperta PFRON w przypadku negatywnej opinii eksperta PFRON jest refundowany na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dowodów poniesienia kosztu; zwrot środków nie wymaga zawarcia umowy dofinansowania.

15. Wnioski w ramach Obszaru E są realizowane poprzez wypłatę dodatku, po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku i pozytywnej decyzji realizatora programu, bez konieczności zawarcia umowy dofinansowania. Przed wypłatą środków każdorazowo weryfikowany jest nr PESEL beneficjenta.
16. Dodatkowe kryteria i zasady dot. realizacji i udzielania pomocy w ramach programu „Aktywny samorząd” ustalane są zarządzeniem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach.

IV. Umowa dofinansowania i jej rozliczenie

1. Po przekazaniu Realizatorowi środków PFRON na realizację programu, w przypadku przyznania dofinansowania Realizator zawiera z wnioskodawcami umowy dofinansowania które są podstawą realizacji dofinansowania.
2. Umowa dofinansowania zawarta pomiędzy wnioskodawcą i Realizatorem programu jest dokumentem potwierdzającym udzielenie pomocy ze środków PFRON. Data jej zawarcia jest datą udzielenia pomocy. Jednakże, jeśli w toku realizacji programu umowa dofinansowania jest zawarta w roku następującym po przekazaniu w danym roku przez PFRON limitu środków na realizację programu, to rokiem udzielenia pomocy jest ten rok, w którym limit środków został przez PFRON przekazany. W Obszarze E datą udzielenia pomocy jest data wypłaty dodatku.
3. W przypadku umowy dofinansowania zawieranej i rozliczanej w sposób przewidziany w SOW:
  - a) datą zawarcia umowy jest data złożenia ostatniego podpisu przez stronę,
  - b) umowa wraz z załącznikami do umowy podpisana przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, jest równoważna pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym,
  - c) rozliczenie pod względem finansowym i merytorycznym przekazanych środków finansowych PFRON, w tym weryfikacja formalna i merytoryczna dokumentów rozliczeniowych przedłożonych przez beneficjenta, odbywa się w sposób określony w SOW,
  - d) wymóg opatrzenia faktur VAT lub innych dowodów księgowych klauzulą, o której mowa w ust. 13 – nie obowiązuje,

- e) ramowe wzory umów dofinansowania (w module I oraz Module II) są dostępne w SOW i mogą być uzupełniane w zakresie nieuregulowanym, a niezbędnym dla właściwej realizacji umowy.
4. Warunkiem zawarcia umowy dofinansowania jest spełnianie przez wnioskodawcę lub jego podopiecznego warunków uczestnictwa określonych w programie w dniu podpisania umowy.
  5. W przypadku, gdy Beneficjent pomocy w ramach modułu II posiada czasowe orzeczenie o niepełnosprawności, którego ważność kończy się w trakcie trwania danego półrocza objętego dofinansowaniem, zobowiązany jest przedłożyć kolejne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie później niż łącznie z dokumentami rozliczającymi dofinansowanie przyznane na dane półrocze.
  6. Jeżeli z treści orzeczenia, o którym mowa w ust. 5, będzie wynikać, iż Beneficjent pomocy przestał być osobą niepełnosprawną w sensie prawnym, wysokość dofinansowania obniża się proporcjonalnie do liczby dni, w których Beneficjent pomocy nie spełniał warunku uczestnictwa w programie.
  - 7. Przekazanie przyznanych środków finansowych następuje:**
    - 1) Na rachunek sprzedawcy przedmiotu zakupu / usługodawcy, na podstawie przedstawionej i podpisanej przez wnioskodawcę faktury VAT lub innego dowodu księgowego
lub
    - 2) Na wskazany rachunek bankowy wnioskodawcy do rozliczenia na warunkach określonych w umowie dofinansowania (wskazanie terminu i sposobu rozliczenia przekazanych środków), co dotyczyć może:
      - a) w przypadku Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 2 i nr 3, Obszar B - Zadanie nr 2 i nr 5, Obszar C - Zadania nr 2 - 4, Obszar D,
      - b) Modułu II,
    - 3) W przypadku refundacji kosztów poniesionych po dacie zawarcia umowy dofinansowania, w tym transakcji na odległość (zakupy w sieci/sprzedaż internetowa), dokonanej przez wnioskodawcę z własnych środków w ramach Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 1 i nr 4, Obszar B - Zadanie nr 1, nr 3 i nr 4 oraz Obszar C - Zadanie nr 1, nr 2, nr 3 lub nr 5, zwrot dokonanej zapłaty - do wysokości przyznanych środków, następuje na rachunek bankowy wnioskodawcy, jeżeli
      - a) zapłata została dokonana przez wnioskodawcę po dacie zawarcia umowy dofinansowania;
      - b) wnioskodawca przedłożył fakturę VAT lub inny dowód księgowy wraz z dowodem dokonania zapłaty (odrębny dowód uiszczenia zapłaty jest wskazany w przypadku, gdy fakt uiszczenia zapłaty przelewem/kartą/za pobraniem, nie zostanie stwierdzony na fakturze lub innym dowodzie księgowym);

- c) od transakcji, której dotyczy zwrot zapłaty, upłynęło co najmniej 14 dni kalendarzowych;
  - d) wnioskodawca potwierdził odbiór przedmiotu dofinansowania zgodny z warunkami umowy dofinansowania.
- 4) Moduł III - w przypadku refundacji kosztów poniesionych przed datą zawarcia umowy dofinansowania, zwrot dokonanej zapłaty – do wysokości przyznanych środków, następuje na rachunek bankowy wnioskodawcy, jeżeli:
- a) zapłata została dokonana przez wnioskodawcę 90 dni przed złożeniem wniosku o dofinansowanie;
  - b) wnioskodawca przedłożył dowód dokonania zapłaty na przykład: przelewem/kartą/za pobraniem.
8. W przypadkach, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lub pkt 3, Realizator, w zależności od posiadanych możliwości, może wyrazić zgodę na przekazanie środków w inny, uzgodniony z wnioskodawcą sposób, jeżeli wnioskodawca nie posiada rachunku bankowego.
9. Wybór sprzedawcy przedmiotu dofinansowania lub usługodawcy należy wyłącznie do wnioskodawcy.
10. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów zakupu lub wykonania usług przed zawarciem przez wnioskodawcę umowy z Realizatorem, z wyłączeniem przypadków uwzględniających możliwość refundacji kosztów.
11. Realizator rozlicza pod względem finansowym i merytorycznym przekazywane środki finansowe PFRON, w ramach tego procesu Realizator dokonuje weryfikacji formalnej i merytorycznej dokumentów rozliczeniowych przedłożonych przez wnioskodawców, z wyjątkiem dodatku na pokrycie kosztów kształcenia w ramach modułu II.
12. Faktury VAT (lub inne dowody księgowe gdy wystawienie faktury VAT nie jest możliwe, np. potwierdzenie poniesienia kosztu w formie zaświadczenia wydanego np. przez uczelnię, szkołę, przedszkole lub żłobek, paragon z imienną specyfikacją zakupu), przedłożone w PCPR w celu rozliczenia dofinansowania, zostaną sprawdzone przez Realizatora pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz opatrzone klauzulą **„opłacono ze środków PFRON w ramach programu „Aktywny samorząd” w kwocie: .... - umowa nr: .....**”
13. W przypadku, gdy wnioskodawca pomocy przedłoży dokumenty, o których mowa w ust. 12 wystawione w języku innym niż język polski, w których walutą rozliczeniową jest waluta inna niż polski złoty (PLN), zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego (PFRON nie refunduje kosztów

związanych z tłumaczeniem tych dokumentów). Płatność przez Realizatora kwoty dofinansowania może nastąpić wówczas według kursu sprzedaży danej waluty w Banku Gospodarstwa Krajowego lub w banku, w którym Realizator posiada rachunek bankowy, z dnia dokonania płatności.

14. Zwrotowi, na wskazany przez Realizatora rachunek bankowy, podlega:

- 1) kwota dofinansowania przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy pomocy w części, która nie została uznana przez Realizatora podczas rozliczenia przyznanego dofinansowania (w przypadku wykorzystania całości lub części dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem/ zawartą umową), wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania dofinansowania przez Realizatora na rachunek bankowy wnioskodawcy – w terminie wskazanym w skierowanej do wnioskodawcy pomocy informacji o konieczności zwrotu zakwestionowanej części dofinansowania (wezwanie do zapłaty),
- 2) część dofinansowania niewykorzystana przez wnioskodawcę – w terminie wskazanym przez Realizatora w umowie dofinansowania.

15. Zwrot środków finansowych w terminie późniejszym niż określony zgodnie z ust. 14 pkt 2, powoduje naliczenie odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

16. Odsetek, o których mowa w ust. 15 nie nalicza się w przypadku gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu środków było niezależne od wnioskodawcy.

17. W ramach programu nie mogą być dofinansowane:

- 1) pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- 2) koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- 3) opłaty związane z realizacją umowy zawartej pomiędzy Realizatorem a wnioskodawcą,
- 4) koszty nieudokumentowane.

18. W przypadku podpisywania umowy przez:

1) osoby reprezentujące beneficjenta pomocy,

1) pełnomocników

- informacja o tym powinna być zawarta w treści umowy ze wskazaniem w szczególności: imienia i nazwiska, nr PESEL (a w przypadku braku nr PESEL – cech dokumentu potwierdzającego tożsamość) oraz pełnionej funkcji.

19. Przy zawieraniu umów z beneficjentami pomocy, którzy nie mają możliwości złożenia podpisu i dokonują odcisku palca należy:
- 1) sprawdzić, czy złożone dotychczas dokumenty (wniosek, załączniki, inne) były podpisane za pomocą odcisku palca,
  - 2) przy odcisku palca wpisać imię i nazwisko strony umowy.
20. Po dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 19, na egzemplarzu umowy pozostającym u Realizatora składają swoje podpisy pracownicy Realizatora, w obecności których beneficjent pomocy podpisał umowę - wraz z datą i pieczętką imienną przy adnotacji „umowę zawarto w obecności:”, przy czym przy zawieraniu umowy wymagana jest obecność dwóch pracowników Realizatora.
21. Umowa dofinansowania może zostać rozwiązana w trybie natychmiastowym w przypadku:
- 1) Niewykonania przez wnioskodawcę zobowiązań określonych w umowie, a w szczególności: nieterminowego wykonania umowy, wykorzystania przekazanego dofinansowania na inne cele niż określone w umowie.
  - 2) Złożenia we wniosku lub umowie dofinansowania oświadczeń niezgodnych z rzeczywistym stanem.
  - 3) Odmowy poddania się kontroli przeprowadzonej przez PFON i/lub realizatora tj. PCPR w Rykach.
22. W przypadku rozwiązania umowy z przyczyn określonych w ust. 21. Wnioskodawca zobowiązany jest do zwrotu kwoty przekazanej przez Realizatora, z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia wykonania przez Realizatora płatności tych środków do dnia uregulowania całości włącznie – w terminie określonym w informacji o rozwiązaniu umowy.
23. Jeżeli Realizator podejmie kroki w kierunku odzyskania udzielonego dofinansowania zobowiązany będzie do:
- 1) Rozwiązania umowy dofinansowania ze wskazaniem powodu rozwiązania,
  - 2) Określenia wysokości roszczenia i dochodzenia jego zwrotu, przy czym w sytuacjach, o których mowa w art. 49e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, poprzez wydanie decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków;
  - 3) Wyznaczenia terminu zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami,

- 4) Wysłania wypowiedzenia listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, na adres beneficjenta ustalony w umowie dofinansowania.
24. Umowa może być rozwiązana za zgodą stron, w przypadku wystąpienia okoliczności niezależnych od woli stron, uniemożliwiających wykonanie umowy. W takim przypadku Realizator powiadamia wnioskodawcę odrębnym pismem o rozliczeniu lub/i konieczności zwrotu przekazanej kwoty dofinansowania. Jeśli umowa nie została zrealizowana poprzez wypłatę choćby części dofinansowania i została ona rozwiązana za porozumieniem stron, uważa się, że pomoc nie została udzielona, a karencja w uzyskaniu kolejnych środków PFRON na ten sam cel (o ile program ją przewiduje w danym zadaniu) – nie zostaje uruchomiona.
25. Umowę zawiera się na czas określony, z koniecznością rozliczenia udzielonego dofinansowania (o ile dotyczy), w terminie wskazanym przez Realizatora.
26. Umowa dofinansowania wygasa w przypadku śmierci beneficjenta pomocy oraz wskutek wypełnienia przez Realizatora i wnioskodawcę zobowiązań wynikających z umowy.
27. W przypadku śmierci beneficjenta pomocy, niezbędne jest przedłożenie odpisu skróconego aktu zgonu. Informacje o śmierci beneficjenta pomocy, Realizator może potwierdzić także w urzędzie stanu cywilnego.
28. Zmiany treści umowy wymagają formy aneksu do umowy pod rygorem nieważności.

Kontrola

1. Realizator i PFRON mają prawo kontroli wykorzystania przedmiotu dofinansowania oraz prawidłowości, rzetelności i zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę rozliczenia dofinansowania.
2. Kontrola może być prowadzona w całym okresie przechowywania dokumentów, na podstawie których środki PFRON zostały przyznane, przekazane beneficjentom pomocy i rozliczone.
3. Realizator ma obowiązek dokonywania kontroli wykorzystania środków PFRON i/lub przedmiotu dofinansowania corocznie – w zakresie obejmującym co najmniej 20% lub nie mniej niż 50, z umów zawartych w danym roku.
4. W ramach kontroli osoby upoważnione przez PFRON mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości realizacji programu i wykonania umowy oraz żądać ustnie lub na piśmie informacji

dotyczących wykonania umowy. Prawo kontroli przysługuje osobom upoważnionym przez PFRON zarówno w siedzibie Realizatora, jak i w innym miejscu realizacji programu. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości PFRON prześle wnioski i zalecenia w celu ich usunięcia.

5. Działania kontrolne Realizatora mogą obejmować instrumenty pozwalające na uzyskiwanie informacji na odległość, bez bezpośredniego kontaktu z osobą kontrolowaną w kontaktach telefonicznych lub on-line; mogą obejmować: przekazywanie wymaganych treści czy dowodów drogą elektroniczną (np. datowanych plików jpg dofinansowanego sprzętu wraz z oświadczeniem, iż fotografia odzwierciedla stan faktyczny w zakresie użytkowanego sprzętu), sporządzanie notatek przez beneficjenta lub Realizatora celem udokumentowania udzielanych informacji lub przeprowadzonych czynności, z wykorzystaniem dostępnych narzędzi/technik/aplikacji.
6. Działania kontrolne pozwalające na uzyskiwanie informacji na odległość, nie wykluczają prawa do przeprowadzenia kontroli w innej formie, szczególnie w razie wątpliwości co do wiarygodności uzyskiwanych informacji lub dowodów.
7. Kontrola obejmuje ustalenie, czy występują roszczenia w sytuacjach, o których mowa w art. 49e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wymagające wydania decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków lub sprawdzenie wykorzystania dofinansowania lub wykorzystywania przedmiotu dofinansowania przez beneficjentów pomocy, w zależności od zadania programu w szczególności w zakresie:
  - 1) posiadania przedmiotu dofinansowania i użytkowania go przez beneficjenta pomocy, zgodnie z przeznaczeniem;
  - 2) zgodności ze stanem faktycznym wystawienia dokumentu przedstawionego do wniosku lub rozliczenia dofinansowania (np. przez przedszkole, szkołę lub uczelnię, organizatora szkolenia lub kursu na prawo jazdy);
  - 3) zgodności posiadanego przedmiotu dofinansowania z przedmiotem, określonym w dokumencie finansowym, stanowiącym podstawę wypłaty/rozliczenia środków PFRON.
8. W przypadku form wsparcia, w ramach których nie jest zawierana umowa dofinansowania:
  - 1) Realizator i PFRON mają prawo kontroli na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, uprawniających organ administracji publicznej do nadzoru i kontroli prawidłowości wykorzystania środków publicznych;

2) brak umowy dofinansowania nie stanowi przeszkody do dochodzenia zwrotu środków PFRON na podstawie art. 49 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

3) Wnioskodawca zobowiązany jest do złożenia we wniosku o dofinansowanie oświadczenia o:

a) zgodności ze stanem faktycznym informacji i danych zawartych w złożonych przez niego oświadczeniach i zaświadczeniach, bądź innych dokumentach stanowiących podstawę przyznania dofinansowania,

b) zobowiązaniu się do zwrotu wypłaconego dofinansowania i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie wskazanym w wezwaniu do zapłaty, w przypadku stwierdzenia przez Realizatora programu lub PFRON w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach,

Zobowiązania

1. Realizator rejestruje w formie elektronicznej dane w zakresie dotyczącym osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach programu, a także stanu realizacji programu, zgodnie z wymaganiami PFRON.
2. W ramach rozliczenia środków finansowych PFRON, Realizator programu może wyrazić zgodę na niedochodzenie od dłużnika należności, której kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100 zł (sto złotych).
3. Oddział PFRON powiadamia Realizatora o rozliczeniu środków finansowych PFRON przekazanych na realizację programu w danym roku, nie później niż do dnia 31 sierpnia roku następującego po roku, w którym środki te zostały przekazane.
4. Zapisy uwzględniające zobowiązania wnioskodawcy uwzględnione zostaną w umowach zawieranych pomiędzy beneficjentem pomocy a Realizatorem.

Dane osobowe

1. Administratorem danych jest Realizator oraz PFRON. Administrator zobowiązany jest przestrzegać zasad przetwarzania danych osobowych, zgodnie z *rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* (Dz. Urz. UE

L 119 z dnia 4 maja 2016 r.) - *ogólne rozporządzenie o ochronie danych - RODO, a także zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.*

2. Wypełniając obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 RODO, Realizator zobowiązany jest również do poinformowania wnioskodawcy, że jego dane osobowe zostaną przekazane do PFRON – PFRON przetwarza dane wnioskodawców w celu monitorowania i kontroli prawidłowości realizacji programu przez Realizatora oraz do celów sprawozdawczych i ewaluacyjnych.
3. Zasady przetwarzania danych osobowych użytkowników SOW i innych danych osobowych związanych z przyznaniem dofinansowania w sposób określony w SOW, określa dokument pn. „Regulamin Korzystania z Systemu SOW”, opublikowany na witrynie PFRON